

การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น
“คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา

อับดุลเลาะห์ มะลา

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2557

**The Moral Development of Primary School Level 3, Using Short Course,
“Moral and Ethnic” Aliyah Wittaya School**

ABDULLAH MALA

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Master of Education
Field in Teaching in Islamic Education**

**Graduate School
Yala Rajabhat University**

2014

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาไทย)

การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม
จริยธรรม” โรงเรียนอัลอิยะวิทยา

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาอังกฤษ)

The Moral Development of Primary School Level 3,
Using Short Courses, “Moral and Ethnic” Aliyah
Wittaya School

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

อับดุลเลาะห์ มะลา

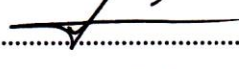
สาขาวิชา

การสอนอิสลามศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

.....
(ดร.มูหัมมัดดอลาล แกมะ)

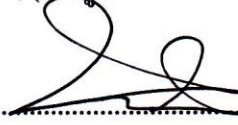
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธาน
(ดร.มูหัมมัดสุไหม เฮงยามา)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

.....
(ดร.อับดุลรอแม สุหลง)

.....กรรมการ
(ดร.มูหัมมัดดอลาล แกมะ)

.....กรรมการ
(ดร.อับดุลรอแม สุหลง)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอิสลามศึกษา

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกสรี ลัดเล็ย)

วันที่ 24 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2557

“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตร
ระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ อับดุลเลาะห์ มะลา

ชื่อปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การสอนอิสลามศึกษา

ปีการศึกษา 2557

คณะกรรมการที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ

1. ดร.มูหัมมัดตอลาล แกมะ	ประธานกรรมการ
2. ดร.อับดุลรอแม สุหลง	กรรมการ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความเข้าใจคุณธรรม
จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม”
โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา 2) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตร
ระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่
3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา จำนวน 20 คน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม
จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนแบบทดสอบความเข้าใจ
เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ก่อนเรียนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 11 คะแนน และคะแนนแบบทดสอบความ
เข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม หลังเรียนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 16 คะแนน เมื่อนำผลที่ได้มา
เปรียบเทียบ โดยการทดสอบค่าที จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น
คุณธรรม จริยธรรม มีความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรระยะสั้น
คุณธรรม จริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2. ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น
“คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98

Abstract

Independent study Title	The Moral Development of Primary School Level 3, Using Short Course, “Moral and Ethnic” Aliyah Wittaya School
Researcher	Abdullah Mala
Degree Sought	Master of Education
Major	Teaching in Islamic Education
Academic year	2014

Independent study Advisors

1. Dr. Muhamadtolal Kima	Chairperson
2. Dr. Abdulramae Sulong	Committee

This Independent Study aimed 1) to comparison results of understanding on moral and ethnic of primary school level 3, by using short course, “Moral and Ethnic” Aliyah Wittaya school, 2) to assessment the satisfaction of primary school level 3, by using short course, “Moral and Ethnic” Aliyah Wittaya School. The sample of this research had primary school level 3 of Aliyah Wittaya School, total of 20 people by purposive sampling.

The results of this independent study showed that:

1. The comparison results of understanding on moral and ethnic of primary school level 3 of Aliyah Wittaya school before and after using short course, “Moral and Ethnic” Aliyah Wittaya school found that overall student have score of understanding test on moral and ethnic before study with an average of 11 points and score of understanding test on moral and ethnic after study with an average of 16 points. When compare the results by t-test found that the students who participated in short course on moral and ethnic have understand on moral and ethnic higher than before using short course of moral and ethnic, significant at the 0.05 level.
2. The satisfaction of primary school level 3, by using short course, “Moral and Ethnic” Aliyah Wittaya school, overall at a high level with an average of 3.98

กิตติกรรมประกาศ

ขอชูโรงต่อเอกองค์อัลลอฮ์ I ที่ค้นคว้าอิสระเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยอนุมัติจากพระองค์ ด้วยการผ่านความพยายามและจากความช่วยเหลือจากพี่น้องอีกหลายๆ ท่านจนทำให้ค้นคว้าอิสระนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ ดร.มุหัมมัดตอลาล แกมะ อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ ดร.มุหัมมัดสุไฮมี เสงยามา อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระร่วม และอาจารย์อีกท่านหนึ่งที่มีพระคุณยิ่งในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเร้ง ที่ให้คำปรึกษาชี้แนะทางการดำเนินการอีกทั้งกระบวนในการทำค้นคว้าไปด้วยดีตลอด รวมทั้งบรรดาคณาจารย์อีกหลายท่านที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ แนวทางการทำค้นคว้าอิสระ รวมถึงได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ทำให้ผู้ค้นคว้าอิสระสามารถดำเนินการค้นคว้าอิสระจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สำหรับคุณค่าและคุณงามความดีที่ปรากฏอยู่ในค้นคว้าอิสระเล่มนี้ หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษา ที่จะทำการศึกษาในโอกาสต่อไป

สุดท้ายนี้ก็ขออวยต่ออัลลอฮ์ ให้พระองค์ทรงโปรดปรานในความเป็นอยู่ของเราทั้งคุณาและอาคิเราะฮ์

อับดุลละห์ มะลา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ	3
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ	4
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ	4
1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา	4
3. ขอบเขตด้านตัวแปร	5
3.1 ตัวแปรต้น	5
3.2 ตัวแปรตาม.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
1. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	8
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม	16
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็น	
สำคัญ.....	26
4. เอกสารเกี่ยวกับอามานะห์ (อิมาน์).....	33
5. การประเมินตามสภาพจริง.....	35
6. แผนการจัดการเรียนรู้.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
1. งานวิจัยในประเทศ	39
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	41
กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ	42
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ	43
1. ลักษณะของเครื่องมือ.....	43
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
2. สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	48
2.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ	48
2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
แผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ.....	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการค้นคว้าอิสระ	59
อภิปรายผล	59

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ.....	61
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้.....	61
2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	71
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ.....	75
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	79
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น.....	120
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ.....	122
ภาคผนวก ฉ รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ.....	126
ภาคผนวก ช รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ.....	128
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	130
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ	50
2 แสดงผลการผลการเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา	52
3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม”.....	53
4 แสดงผลการบันทึกคะแนนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญ วิทยา จแนกเป็นรายด้าน.....	54
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับ ความพึงพอใจของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญ วิทยา	55
6 ความเหมาะสมของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา.....	76
7 ความเหมาะสมของแบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนา คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา.....	78
8 แสดงความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการพัฒนา คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา.....	121

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์.....	13
2	รูปแบบการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์.....	14
3	กรอบแนวคิดของการค้นคว้าอิสระ.....	42

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ในหมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) มุ่งพัฒนาผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดของความรู้ มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักเบื้องต้น ของแต่ละศาสนามีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่ดีของและทรัพย์สินอย่างประหยัด และคุ้มค่าทั้งของตนเองและส่วนรวมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย และค่านิยมที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2550 -2559 ที่ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อปฏิรูประบบการเรียนรู้โดยมุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ตามจุดประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีพื้นฐานความรู้ความสามารถ และทักษะพื้นฐานที่ดีและเข้มแข็ง พอที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัย และมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 3) สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ได้กล่าวว่า สาระของวิชาอัล-อักลา (จริยธรรม) เรียนรู้หลักปฏิบัติต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมที่บัญญัติไว้ใน อัล-กุรอาน และอัล-หะดีษ เรียนรู้มารยาทต่างๆ ตามแบบอย่างนบีมุฮัมมัด ที่อรรถาธิบายด้วยฮะดีษที่ลือเลื่อง เพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อันนำไปสู่ความดีงามของตนเอง สังคม ชุมชน และประเทศชาติสืบไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 13) แต่ผลการศึกษาจากหลายหน่วยงานระบุใกล้เคียงกันว่า คุณภาพการศึกษาของไทยอยู่ในระดับน่าเป็นห่วง ความรู้ความสามารถของเด็กไทยโดยเฉลี่ย

อ่อนลง โดยเฉพาะในด้านนิสัยใฝ่รู้ ความมีคุณธรรม จริยธรรม สิ่งที่น่าเป็นห่วงเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในชาติบ้านเมืองขณะนี้ มีใช้อยู่ที่คุณภาพทางด้านสติปัญญาหากแต่อยู่ที่คุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ ต่างดิ้นรนไขว่คว้าแก่งแย่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจเงิน อิทธิพล ตำแหน่งหน้าที่ เพื่อสนองกับความต้องการและความสำเร็จแห่งตน โดยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นธรรมในสังคม ไม่นำพาต่อคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเคยยึดถือปฏิบัติต่อกันมาช้านาน การดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ดังจะเห็นได้จากข่าวสาร ทางสื่อมวลชนต่างๆ เช่น ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาในรัฐสภาผู้นำของชาติบ้านเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดภาพพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแก่เยาวชนและสังคม ในทางด้านร่างกายและจิตใจได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 2)

อย่างไรก็ดีรัฐบาลมีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชน อายุ 1-18 ปี ได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานตามวัยและให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถพื้นฐานในการคิดแก้ปัญหาปรับตัว และนำการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตมาใช้ในชีวิตได้อย่างเหมาะสมมีทักษะชีวิต ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีความเข้าใจ มีค่านิยมที่ถูกต้องตลอดจนมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ โดยส่งเสริมบทบาทของสถาบันต่างๆ ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยพัฒนาส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ดังนั้นโรงเรียนในฐานะเป็นสถาบันทางการศึกษา ถือเป็นหน้าที่หลักที่จะส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลด้านคุณธรรม จริยธรรมได้มากขึ้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดคุณธรรมพื้นฐานไว้ 8 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) คือ ความมีวินัย ความมีสติ ความกตัญญู ความเมตตา ความอดทน ความซื่อสัตย์ การประหยัด ความขยันและพึ่งตนเอง เพราะเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งในการพัฒนาเยาวชน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนแล้ว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการป้องกันและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับเยาวชนเป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 8) การเรียนการสอนและการปลูกฝังจริยธรรม นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและกำลังได้รับความสนใจจากผู้ที่อยู่ในวงการศึกษา ดังที่ ลำไย บัวพิทักษ์ (2542 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมลักษณะการดำรงชีวิตที่สลับซับซ้อนขึ้น การบีบคั้นทางเศรษฐกิจและความย่ำแย่ของสภาพแวดล้อมที่ชักจูงใจให้บุคคลแสวงหาความสนุกสนานความบันเทิง ทำให้บุคคลตกเป็นทาสของสิ่งแวดล้อมห่อหุ้มความมีระเบียบทางจิตใจ มีความเห็นแก่

ตัว ไม่คิดถึงผลกระทบต่อผู้อื่น สิ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ทำให้การอบรมสั่งสอนจริยธรรมด้วยวิธีการแบบเดิมได้ผลน้อยลง นั่นเพราะครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสั่งสอน โดยครูเป็นผู้สวมบทบาทของผู้มีอำนาจเด็ดขาดที่จะกำหนดว่าควรเรียนอะไร เรียนอย่างไรและครูเองยังประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดเทคนิคการสอนใหม่ๆ และการใช้สื่อ อุปกรณ์ วิธีสอนต่างๆ ที่จะพัฒนาจริยธรรมให้ประสบความสำเร็จ

โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ตำบลละหาร อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส เป็นโรงเรียนที่มีการเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงมัธยมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) และคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) เน้นความรู้ คุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน นอกจากนี้โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม โดยได้กำหนดไว้ในหลักการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานที่ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา พ.ศ. 2550 ที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ 1) มีวินัย 2) มีความขยัน รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น 3) มีความซื่อสัตย์ 4) มีความสามัคคี 5) มีความประหยัด จากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ปีการศึกษา 2550 - 2552 พบว่า ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับพอใช้ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายไว้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับพอใช้เช่นกัน

จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนที่จะต้องเร่งแก้ปัญหา ดังกล่าว ซึ่งสามารถดำเนินการได้ในหลายวิธี และวิธีหนึ่งที่ได้ผลในระยะสั้น คือ การจัดค่ายอบรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมขึ้น โดยการจัดค่ายที่ดีนั้นต้องมีหลักสูตรที่ชัดเจนเพื่อให้มีทิศทางในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. ทราบระดับความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 20 และ 25 คน รวม 45 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียน 20 คน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการสอนเองโดยให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้ามุ่งศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา โดยอิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 6 เรื่อง ประกอบด้วย

- 2.1 ความซื่อสัตย์
- 2.2 ความเอื้อเฟื้อ
- 2.3 ความสามัคคี
- 2.4 ความมีวินัย
- 2.5 ความประหยัด
- 2.6 ความรับผิดชอบ

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้ค้นคว้าได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร
ระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

3.2.1 คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน 6 เรื่อง ประกอบด้วย

3.2.1.1 ความซื่อสัตย์

3.2.1.2 ความเอื้อเฟื้อ

3.2.1.3 ความสามัคคี

3.2.1.4 ความมีวินัย

3.2.1.5 ความประหยัด

3.2.1.6 ความรับผิดชอบ

3.2.2 ความพึงพอใจในการเรียน ต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม
จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณธรรม จริยธรรม นักเรียน หมายถึง สภาพคุณงามความดีที่เกิดขึ้นในจิตใจของ
นักเรียนหรือความประพฤติทั้งร่างกายและจิตใจ โดยพิจารณาจากความเข้าใจและพฤติกรรมที่
เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ซึ่ง
พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบ และแบบประเมินพฤติกรรมที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น

ความซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ
ปลอดจากความรู้สึกลำเอียง ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบ และ
แบบประเมินพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความเอื้อเฟื้อ หมายถึง หมายถึง การแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยกายวาจา
ตลอดจนการให้เป็นวัตถุ สิ่งของ ไม่ใจแคบเห็นแก่ตัว เช่น การช่วยเหลือเพื่อน การแบ่งปันสิ่งของ
ในขณะที่เล่นและกิจกรรมต่างๆ การช่วยเหลือรักษาความสะอาดห้องเรียน ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่
ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบ และแบบประเมินพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบ และแบบประเมินพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความมีวินัย หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม โดยพิจารณาจาก ความเข้าใจและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม

ความประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบ และแบบประเมินพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความรับผิดชอบ หมายถึง มุ่งมั่นในผลงาน มีวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ใช้เวลาคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานได้ทันเวลา มีความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติงานได้ครบถ้วนตามความสามารถ ประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบ และแบบประเมินพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตร
ระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ผู้ค้นคว้าอิสระได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
คุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 1.4 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของคุณธรรม
 - 2.2 ความหมายของจริยธรรม
 - 2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.4 คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเด็กประถมศึกษา
 - 2.5 หลักและแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน
 - 2.6 รูปแบบการวัดจริยธรรม
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.1 ความหมายของพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.2 เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.3 หลักการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.4 การกำหนดวิธีสอนและรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้
ตามสภาพจริงและส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน
4. เอกสารเกี่ยวกับอามานะห์ (أمانة)
5. การประเมินตามสภาพจริง
6. แผนการจัดการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับทัศนะ ความเชื่อแนวคิด ปรัชญาและประสบการณ์ ซึ่งสามารถประมวลความหมายของหลักสูตรที่สำคัญได้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2542 : 2) หลักสูตรหมายถึง เอกสารแนวทางการจัดการศึกษาแต่ละระดับซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาขอบข่ายเนื้อหาโครงสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและรวมถึงมวลประสบการณ์ต่างๆที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ทักษะและเจตคติที่ดีสามารถนำไปใช้พัฒนาชีวิตที่ดีได้

รุจิรี ภูสาระ (2551 : 1) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียนประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และท้ายที่สุดจะต้องมีการประเมินผลของการเรียน

ชมพันธุ์ คุญชร ณ อยุธยา (2540 : 3 – 5) ได้อธิบายความหมายของ หลักสูตรว่า มีความแตกต่างกันไปตั้งแต่ความหมายที่แคบสุดจนถึงกว้างสุด ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นของนักการศึกษาที่ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์การเรียน นักการศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าหลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์เรียนนั้น มองหลักสูตรที่เป็นเอกสารหรือโครงการของการศึกษาที่สถาบันการศึกษาไว้วางแผนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ หลักสูตรตามความหมายนี้ หมายถึงรวมถึง แผนการเรียนหรือรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดให้เรียนรวมทั้งเนื้อหาวิชาของรายวิชาต่างๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มนี้ ไม่รวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้หรือการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง

2. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์การเรียนของผู้เรียน ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล

กาญจนา คุณารักษ์ (2540 ; อ้างถึงใน ปทุมวรรณ ทุมโยมา, 2553 : 12) ได้รวบรวมความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหรือรายการเนื้อหาวิชาที่จัดสอนในโรงเรียน
2. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน
3. หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์
4. หลักสูตร คือ สิ่งที่โรงเรียน ผู้ปกครอง คาดหมายหรือมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้รับ หรือมีคุณสมบัติในสิ่งนั้นๆ
5. หลักสูตร คือ พาหนะที่จะนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการศึกษา
6. หลักสูตร คือ สิ่งแวดล้อมต่างๆทางการเรียนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
7. หลักสูตรคือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
8. หลักสูตร คือ แผนหรือแนวทาง หรือโครงการ หรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

โดยสรุป หลักสูตรคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียน และเป็นรายวิชาทั้งรายการเนื้อหาที่จัดสอนอีกทั้งเป็นแนวทางตามกระบวนการสู่ความสำเร็จ

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

ความสำคัญของหลักสูตรที่มีต่อการจัดการศึกษานั้น นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวตรงกันว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับ ทั้งนี้ ธำรง บัวศรี (2542 : 6 - 7) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นส่วนกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดที่บ่งชี้ว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงไร ควรได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในด้านใดและควรมีพัฒนาการทั้งในส่วน of ร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างไร

นิภา เพชรสม (2542 : 42) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรต่อการจัดการศึกษาว่า หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเนื่องจากจะบอกให้ทราบว่าจัดการศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์อย่างไรและจะจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ใดบ้างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ธำรง บัวศรี (2542 : 6 - 7) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นส่วนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดที่บ่งชี้ว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงไร ควรได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในด้านใด และควรมีพัฒนาการทั้งในส่วน of ร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่าง

ปฐล นันทวงศ์ และไพโรจน์ ด้วยวิเศษ (2543 : 9) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นเอกสารที่กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพตามที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

โดยสรุป หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้กับ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ เป็นสิ่งที่บอกให้ครูรู้ว่าควรพัฒนาผู้เรียนในด้านใด จุดใดบ้างที่ควร เน้น จะสอนเนื้อหาสาระอะไรควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร และจะวัดผลประเมินผลอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์ บรรลุผลตามที่ ได้วางไว้ในหลักสูตร

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ส่วนต่างๆที่มีความสอดคล้องกัน และมีความสัมพันธ์กันโดยไทเลอร์ (Tyler, 1968; อ้างถึงใน รุจิร ภู สาระ, 2551 : 16-17) ได้นำเสนอโครงสร้างของหลักสูตรไว้ 4 ประการคือ 1) จุดมุ่งหมายที่โรงเรียนต้องการ ให้ผู้เรียนเกิดผล 2) ประสพการณ์ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล 3) วิธีการจัดประสพการณ์ เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) วิธีการประเมินเพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่ง สอดคล้องกับทาบา (Taba, 1962 : 422 - 432) ที่ได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรไม่ว่าจะ สร้างขึ้นในลักษณะใดย่อมประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ 1) วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ 2) เนื้อหาสาระและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา 3) วิธีการจัดกิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน และ 4) วิธีการประเมินผล

โดยสรุป นักการศึกษาได้นำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้มี ความ สอดคล้องกันโดยองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญมี 4 ส่วน คือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหา สาระ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผล

1.4 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจที่สำคัญและกว้างขวาง ได้มีนักการศึกษาให้ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายกรณี อย่างเช่น

สัจจ อุทรานันท์ (2551 : 10) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ 1) การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น และ 2) การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มี หลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐาน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 13-14) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็น การสร้างหลักสูตรใหม่หรือจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น โดยใช้กระบวนการ การวางแผนและพัฒนา ประสพการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้เรียน ประกอบด้วย การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตร การเลือกกิจกรรมและประสพการณ์การเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน วิธีการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายและประเมินความสำเร็จของหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 30) กล่าวว่างานของการพัฒนาหลักสูตรจะครอบคลุมระบบที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรได้แก่ ระบบร่างหลักสูตร ระบบการใช้หลักสูตร และระบบการประเมินหลักสูตร

เซย์เลอร์และเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974 : 7) ให้คำจำกัดความของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตรอาจหมายถึง การสร้างเอกสารอื่นๆสำหรับนักเรียนด้วย

ตาบา (Taba, 1962 : 454) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอื่นๆเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบทางด้านความคิดและความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรหมายถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวความคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

กู๊ด (Good, 1973: 157-158; อ้างถึงในบุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553: 8) ได้ให้ความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผลส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิมเป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่

สรุปว่าการพัฒนาหลักสูตร คือ การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคมและในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องคำนึงถึง สังคม ปรัชญาการศึกษาและผู้เรียน ตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนรู้ และบุคคลที่ทำหน้าที่วางแผนพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียนนั้นจะต้องประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกับนับแต่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อที่จะให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสามารถดำเนินไปจนบรรลุผลสูงสุดและในการพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆเพื่อให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นสมบูรณ์ สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคม พื้นฐานด้านต่างๆที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องนำมาพิจารณานั้นมีหลายประการเช่น พื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา พื้นฐานทางด้านจิตวิทยา พื้นฐานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจการเมืองการปกครองและพื้นฐานทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี

1.5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร มีหลายรูปแบบ และหลายขั้นตอน การนำรูปแบบ การพัฒนาหลักสูตรมาใช้จะต้องมีการเลือกหรือปรับใช้ให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของชีวิต และสังคมของผู้ใช้หลักสูตร แนวคิดของนักการศึกษาที่เกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีหลายรูปแบบ แต่ ส่วนมากเป็นแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศ เช่น

โอลิวา (Oliva, 1992 : 171 - 175) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร โดยเสนอองค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตร 12 องค์ประกอบ และมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญา และหลักจิตวิทยาการศึกษาซึ่งเป้าหมายนี้เป็นความเชื่อที่ได้มาจากความต้องการของสังคมและผู้เรียน

2. วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา

3. กำหนดจุดหมายของหลักสูตร

4. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5. จัดโครงสร้างของหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้

6. กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน

7. กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

8. เลือกยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน

9. เลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

10. นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้

11. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

12. ประเมินผลหลักสูตร

เซย์เลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor, Alexander and Lewis, 1981 : 28-39) ได้เสนอรูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอน รายละเอียดในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

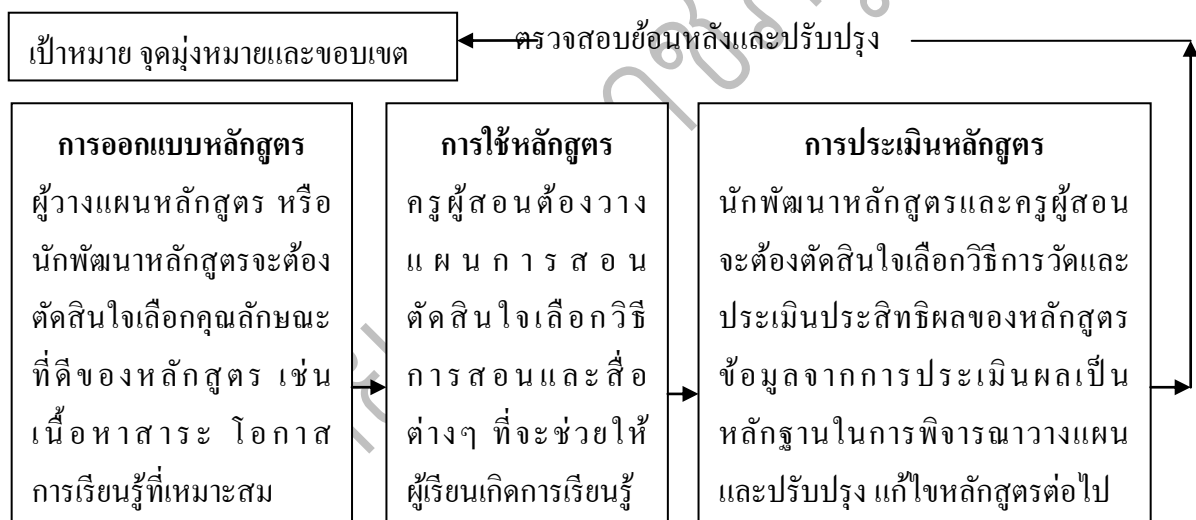
1. เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Goals, Objectives and Domains) นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นครั้งแรก เป้าหมายในแต่ละประเด็นควรบอกถึงขอบเขตของหลักสูตร ซึ่งได้เสนอขอบเขตที่สำคัญ 4 ขอบเขตได้แก่ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง (Continued Learning Skills) และความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) ทั้งนี้ อาจจะมีขอบเขตที่สำคัญอื่นๆอีก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรสามารถพิจารณาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และลักษณะของสังคม

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) หลังจากที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรต้องวางแผนออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเลือกและจัดเนื้อหาสาระ เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ รูปแบบหลักสูตรที่

เลือกแล้วควรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมาย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งความต้องการของผู้เรียน ลักษณะของสังคม ตลอดจนข้อกำหนดต่างๆของสังคม และปรัชญาการศึกษา

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบของหลักสูตรแล้ว เป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนควรวางแผน และจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่างๆ โดยเลือกวิธีการสอน และวัสดุสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) การประเมินผลหลักสูตรเป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร คือ สามารถบอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรควรเน้น การประเมินตัวหลักสูตร คุณภาพการสอน และพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลจากการประเมินจะช่วยให้ นักพัฒนาหลักสูตรสามารถตัดสินใจได้ว่า จะใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไขหรือควรยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว

ภาพที่ 1 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์

ที่มา : (กนกทิพย์ พัฒนาพัวพันธ์, 2541 : 25)

ไทเลอร์ (Tyler, 1989 : 202) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรที่รู้จักกันดี คือหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตร การจัดหลักสูตรและการสอนนั้นควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ 1) มีความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่ควรแสวงหา 2) มีประสบการณ์การศึกษาอะไรบ้างที่ควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ 3) จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพและ 4) จะประเมินประสิทธิผลของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึง

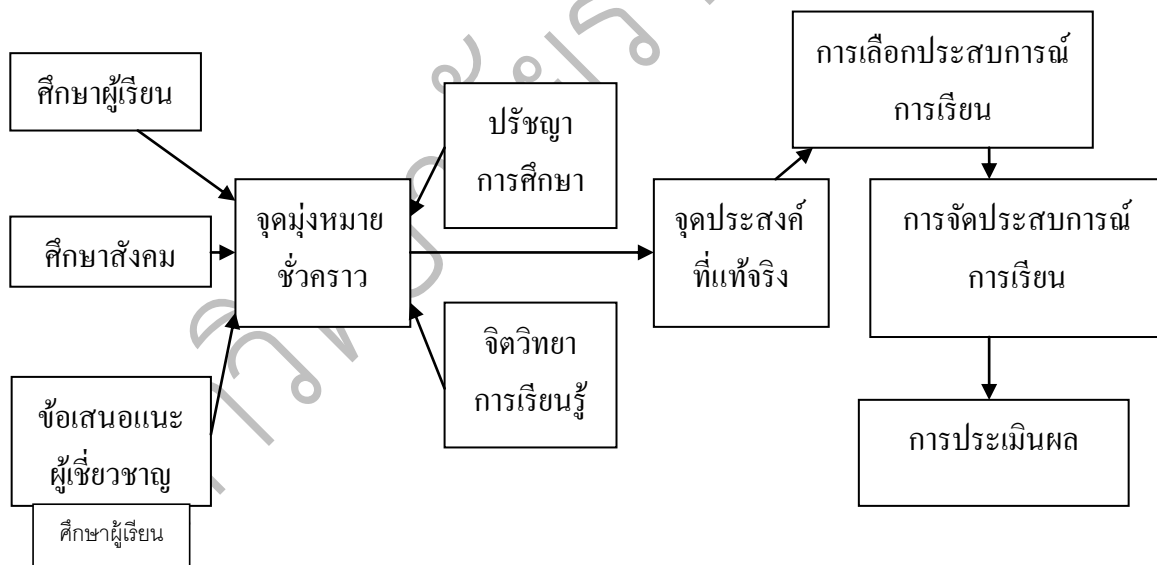
จะตัดสินใจได้ว่าบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์(Tyler, 1989 : 200-202) จะเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องทำให้ชัดเจนโดยอาศัยแหล่งข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ 3 แหล่ง คือ จากการศึกษาผู้เรียน สังคมและข้อเสนอแนะของนักวิชาการหลังจากได้จุดมุ่งหมายชั่วคราวมาควรพิจารณากันกรองเลือกเฉพาะจุดมุ่งหมายที่สำคัญและสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากปรัชญาการศึกษา ปรัชญาสังคม และจิตวิทยาการเรียนรู้เพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายซึ่งจะเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการเลือกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งควรเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย ประสบการณ์การเรียนรู้ควรเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียนและอยู่ในขอบข่ายความสามารถของผู้เรียน

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการนำประสบการณ์ที่เลือกไว้มาจัดให้แก่ผู้เรียนโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง การลำดับขั้นตอนและการบูรณาการของประสบการณ์เหล่านั้น

4. การประเมินผล เป็นกระบวนการที่จะตรวจสอบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นนั้นได้ผลที่พึงปรารถนาจริงๆหรือไม่ และได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

ภาพที่ 2 รูปแบบการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์

ที่มา : (กนกทิพย์ พัฒนาพัวพันธ์, 2541 : 30)

ทาบา (Taba, 1962 : 438) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่คล้ายกับไทเลอร์ มีความเชื่อว่าผู้สอนซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจากล่างขึ้นบน (The grass-roots approach) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนซึ่งผู้สอนควรมีบทบาทสำคัญ ขั้นตอนดังกล่าว ได้แก่

1. วินิจฉัยความต้องการ (Diagnosis of needs) สํารวจสภาพปัญหาความต้องการและความจําเป็นต่างๆของสังคมและผู้เรียน

2. กำหนดจุดประสงค์ (Formulation of objectives) กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนหลังจากที่ได้วินิจฉัยความต้องการแล้ว

3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of content) จุดประสงค์ที่กำหนดแล้วจะช่วยให้การเลือกเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่เลือกนั้นนอกจากจะต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ของวัยและความสามารถของผู้เรียนแล้ว เนื้อหาสาระยังต้องมีความเชื่อถือได้และสําคัญต่อการเรียนรู้ด้วย

4. จัดเนื้อหาสาระ (Organization of content) เนื้อหาสาระที่เลือกได้ต้องจัดโดยคำนึง ถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences) ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร

6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experiences) ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระ และความต่อเนื่อง

7. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of what to evaluate and of the ways and means of doing it) ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

โดยสรุป จากแนวคิดของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ แนวทาง และขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรมีสาระสําคัญดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลทางด้านความต้องการความจําเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษาความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิมเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินงานจะต้องร่วมกันพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานโดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะระบุคุณสมบัติของผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆมุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยโดยกำหนดทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะแต่ละรายวิชา

3. การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการขั้นนี้ครอบคลุมถึงการคัดเลือกเนื้อหาวิชาแล้วพิจารณาจัดลำดับเนื้อหาเหล่านั้นว่า เนื้อหาสาระใดควรเป็นพื้นฐานของเนื้อหาใดบ้าง ควรให้เรียนอะไรก่อนอะไรหลัง แล้วแก้ไขเนื้อหาที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งแง่สาระและการจัดลำดับที่เหมาะสมตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้

4. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับครูผู้สอน หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ และมีความชำนาญในการใช้หลักสูตร ซึ่งครอบคลุมถึงการเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆภายในโรงเรียนเพื่อเสริมหลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการบริหาร การบริการหลักสูตรฯลฯ นอกจากนี้ในขั้นนี้ยังครอบคลุมถึงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ก่อนนำไปเผยแพร่ด้วย

5. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรว่า เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วนั้นผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆไปแล้ว มีคุณสมบัติมีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้การประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ การปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินหลักสูตรควรทำให้ครอบคลุมระบบหลักสูตรทั้งหมด และควรประเมินให้ต่อเนื่องกัน ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงประกอบด้วยการประเมินสิ่งต่อไปนี้ คือ

5.1 การประเมินเอกสารหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมดีและถูกต้องตามหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด หากมีสิ่งใดบกพร่องก็จะได้นำมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

5.2 การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีในสถานการณ์จริงเพียงใด มีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตรโดยมากหากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรก็มักได้รับการแก้ไขโดยทันทีเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 การประเมินระบบหลักสูตร ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตรกับระบบบริหารโรงเรียน ระบบ การจัดการเรียนการสอน และระบบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นต้น

5.4 การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากได้ผ่านกระบวนการประเมินผลหลักสูตรแล้ว ซึ่งเมื่อมีการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อมและสังคมจนทำให้หลักสูตรขาดความเหมาะสม จำเป็นต้องมีการปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม

2.1 ความหมายของคุณธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 214) ได้ให้ความหมายจริยธรรม ไว้ว่า จริย น. ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ จริยธรรม ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544 : 115) ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงามมีประโยชน์มากและมีโทษน้อย

ศุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546 : 235) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพของคุณงามความดี คนที่มีคุณธรรม หมายถึง คนที่มีจริยธรรมในระดับสูง ซึ่งคนที่มีคุณธรรมนั้นนอกจากจะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นแล้ว ยังมีจิตใจต่อผู้อื่นอีกด้วย

ฉลอง จະระ (2547 : 15) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีและความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่เป็นไปในทางที่ดี หรือจิตใจที่เป็นกุศล เป็นเรื่องนามธรรมและเป็นเรื่องที่คุณยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี ไม่ก่อความเดือดร้อนกับใครและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขกระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 2) ได้ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า สิ่งที่คุณคนส่วนใหญ่ยอมรับว่าดีงาม ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์ และความดีงามที่ดีที่แท้จริงต่อสังคมจริยธรรม หมายถึง สิ่งที่คุณคนหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง

2.2 ความหมายของจริยธรรม

ประกาศรี สิริอำไพ (2543 : 24) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญงอกงามในการดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผน ตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มน้าให้บุคคลมุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้องเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อยและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

ชมเชย ทองชุม (2547 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติ ตลอดจนการคิดในทางที่ถูกต้อง ดีงาม มีคุณประโยชน์ทั้งตนเอง และส่วนรวมสามารถควบคุมตนเองในการประพฤติและการปรับตัวเพื่อความสงบสุข ในการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขในสังคม

อำนาจ หารัณดา (2548 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีควรประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์สากล ในสังคม ทั้งทางกาย วาจา และใจ เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันมีคุณค่าที่พึงประสงค์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นมาตรฐานหรือแนวทางในการประพฤติตนและปฏิบัติให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อให้คนในสังคมมีความสุขและความพึงพอใจ

โดยสรุป คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ตั้งอยู่ในแนวทางแห่งความดีความถูกต้อง เพื่อการปฏิบัติตนให้เป็นคนดีมีความสุข และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นโดยดำเนินชีวิตไปตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่สังคมยอมรับทั้งทางกาย วาจา และ จิตใจ ที่ดีงาม

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) โดยเพียเจต์เป็นผู้ริเริ่มศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และมีความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ขึ้นอยู่กับความ

ฉลาดในการที่จะรับรู้ กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคม ดังนั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น และได้แบ่งขั้นของพัฒนาการจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้น คือ เพียเจต์ (Piaget : 1932 อ้างใน ประภาศรี สีหอำไพ, 2543 : 30-35)

1. ขั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กวัยนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด แต่มีความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใดๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กเริ่มมีความสามารถก็จะเริ่มเรียนรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น

2. ขั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2-8 ปี เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วง 8-10 ปี เพียเจต์เชื่อว่าเกิดขึ้นจากพัฒนาการทางสติปัญญา และจากประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกันความเกรงกลัวอำนาจภายนอก จะเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก เกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนกันและความเท่าเทียมกันของบุคคลบางคนที่พัฒนาการอาจหยุดชะงักอยู่ใน

4. ขั้นที่สอง เนื่องจากการบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดู หรือสังคม หรือเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อน ก็ได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของบลูม (Bloom: 1956, อ้างในประภาศรีสีหอำไพ, 2543: 39) ได้กล่าวถึงการสร้างเจตคติและพัฒนาการจิตพิสัยตามแนวคิดของ Bloom ไว้ที่น่าสนใจ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นต่างๆ 5 ขั้น ดังรายละเอียดคือ

1. ขั้นการรับรู้ (Perceiving or Receiving) ในขั้นนี้กล่าวว่า การที่บุคคลจะเกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยใดๆ ได้นั้น บุคคลจะต้องมีโอกาสได้รับรู้และใส่ใจในสิ่งนั้นๆ ก่อนดังนั้นหากเราต้องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมใดๆ เราจึงต้องพยายามจัดสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้และความสนใจในคุณธรรม จริยธรรมหรือค่านิยมนั้นๆ

2. ขั้นการตอบสนอง (Responding) แม้บุคคลได้รับรู้แล้วและเกิดความสนใจ ในสิ่งนั้นแต่หากไม่มีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งนั้น ความสนใจก็จะไม่ได้รับการพัฒนาไปจนถึงระดับลักษณะนิสัย ดังนั้นในการสอนจึงจำเป็นต้องพยายามให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งนั้นและเกิดความรู้สึกพอใจ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นเกิดพัฒนาการจริยธรรมจาก การตอบสนอง

3. ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) หากบุคคลมีการตอบสนองต่อสิ่งใดแล้วได้รับผลเป็นที่พอใจ บุคคลนั้นก็จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ดังนั้น หากเราสามารถจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลนั้นจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติ ตามคุณธรรมจริยธรรม หรือค่านิยมนั้น ก็จะช่วยให้บุคคลนั้นเห็นคุณค่าของการปฏิบัติและเต็มใจที่จะปฏิบัติเช่นนั้นต่อไป

4. ขั้นการจัดระบบ (Organizing) การที่บุคคลเห็นคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรมหรือค่านิยมใดๆ แล้ว จะสามารถพัฒนาขึ้นไปเป็นลักษณะนิสัยได้นั้น บุคคลนั้นจะต้องนำไปปฏิบัติหรือนำไปใช้

ในชีวิตของตน..การจัดระเบียบหรือระบบในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรม หรือค่านิยมอื่นๆได้ก้าวไปสู่ขั้นสูงสุดของการพัฒนาด้านจิตพิสัย คือการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

5. ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย (Characterization) บุคคลที่สามารถปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมที่ยึดถือในวิถีการดำเนินชีวิตของตนอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดก็จะพัฒนาถึงขั้นการเป็นลักษณะนิสัยของตน ซึ่งนับเป็นขั้นสูงสุดของการพัฒนาด้านจิตพิสัย

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg 1969: 405 อ้างในราศี ทองสวัสดิ์, 2542: 3) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม โดยอาศัยทฤษฎีของเพียเจต์เป็นพื้นฐาน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นทั้งเด็กวัยรุ่น และผู้ใหญ่ การศึกษาใช้ทั้งวิธีการสัมภาษณ์ และการเขียนตอบซึ่งโคลเบอร์ก ได้จัดลำดับเหตุผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็น 6 พวก แล้วทำการตรวจสอบหลายครั้งจึงสรุปว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเขามี 6 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นหลบหลีกการลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) เด็กเล็กอายุต่ำกว่า 7 ขวบ ชอบใช้หลักการหลีกเลี่ยงมิให้ได้รับโทษเป็นเหตุผลในการกระทำ หรือเขาจะเลือกกระทำในทางเกิดประโยชน์แก่ตัวเองมากกว่า แต่เนื่องจากเด็กเล็กนี้ ยังเป็นบุคคลที่ต้องพึ่งพาและอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้องให้เด็กในระยะนี้เข้าใจ ความดี ไปในความหมายว่าคือสิ่งที่กระทำแล้วไม่ถูกลงโทษ เช่น เด็กยอมแปรงฟันหลังอาหารเพราะกลัวแม่ดุ ฉะนั้นการกระทำที่ถูกต้องจึงหมายถึงการเชื่อฟังผู้มีอำนาจเหนือกว่า เหตุผลในการกระทำหรือไม่กระทำขึ้นอยู่กับว่าไม่ถูกลงโทษเป็นเรื่องสำคัญ

ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหารางวัล (The Instrumental Relativist Orientation) เด็กเล็กๆ นั้นจะถูกผู้ใหญ่ดูว่าหรือเมียนดี เพื่อที่จะทำให้เขาทำให้อีกหรือกระทำตนให้เป็นคนดี เมื่อเด็กอายุมากขึ้นระหว่าง 7 ขวบถึง 10 ขวบ จะมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นของธรรมดาสำหรับการกระทำของผู้ใหญ่ เด็กจะค่อยๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือคำชมเชยการสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เขาทำความดีได้มากกว่าการดูค่าหรือขู่ว่าจะลงโทษ เช่น เด็กผู้หญิงจะช่วยพ่อแม่ ทำความสะอาดบ้าน เพื่อว่าจะได้เงินรางวัลมากขึ้น และเด็กชายจะช่วยรดน้ำต้นไม้ก็เพื่อจะได้รับ คำชมเชยและเด็กในระยะนี้เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกันแบบเด็กๆ เช่น เมื่อเขาให้ฉันมา ฉันก็ต้องตอบแทนเขาไปเริ่มมีความเข้าใจในความคิดคนอื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (The Interpersonal Concordance or “Good Boy-Nice Girl” Orientation) เด็กที่เข้าสู่วัยรุ่นจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก เด็กในวัยนี้ส่วนมากจะทำในสิ่งที่คิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วย เพื่อให้เป็นที่ชอบพอและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน หลักการขั้นนี้จะใช้มากในเด็กอายุประมาณ 13 ปี

ขั้นที่ 4 ขั้นทำตามสังคม (The “Law and Order” Orientation) ในขั้นนี้ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยต้องมีกฎเกณฑ์ กฎมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่ประพฤติถูกต้องคือคนที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นทำตามคำมั่นสัญญา (The Social Contract Legalistic Orientation) บุคคลใช้หลักการในขั้นนี้ จะมีการกระทำที่หลบหลีก มิให้ถูกตราหน้าว่าเป็นคนขาดเหตุผล เป็นคนไม่แน่นอน ใจโลเลไม่มีหลักยึด ไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน คำว่า “หน้าที่” ของบุคคลในขั้นนี้หมายถึง การทำที่ตกลงหรือสัญญาไว้กับผู้อื่น โดยคำนึงถึงสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอื่นเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความเคารพตนเอง และต้องการให้คนอื่นเคารพตนเองด้วยจริยธรรม ซึ่งในขั้นนี้พบมากในวัยผู้ใหญ่หรือวัยรุ่นตอนปลายบางคน

ขั้นที่ 6 ขั้นยึดอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Orientation) พัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้จะพบในผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญาในขั้นสูงมีประสบการณ์และมีความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของตนเองและของสังคมอื่นๆ ในโลกบุคคลที่ใช้หลักการในขั้นนี้จะเป็นผู้ที่ได้รับความคิดเห็นที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้วมีสายตาหรือความคิดเห็นที่กว้างไกลกว่ากลุ่มหรือสังคมของตนที่เป็นสมาชิกอยู่ บุคคลประเภทนี้จะมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำใจคล้ายคลึงกันคือความมีคุณธรรมละจริยธรรมในตัวของเขาเอง

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของมาสโลว์ (Abraham Maslow 1994 : 42 อ้างใน จันทราณี สงวนนาม, 2544 : 8-10) ได้นำเสนอเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ แนวคิดนี้มีความเชื่อมโยงเข้ากับอีกหลายๆ ทฤษฎีที่เอื้อให้ครูสามารถประเมินความต้องการของนักเรียนและจัดหาสิ่งที่จำเป็นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ มาสโลว์ ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ขั้นโดยอธิบายว่าความต้องการขั้นที่ต่ำกว่ามักได้รับความสำคัญกว่าขั้นที่สูง

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านสรีระ (Physiological Need)

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย (Safety and Security Need)

ขั้นที่ 3 ความต้องการเป็นสมาชิกกลุ่มและความรัก (Belonging and Affection Need)

ขั้นที่ 4 ความต้องการความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem Need)

ขั้นที่ 5 ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self Actualization Need)

ทฤษฎีของมาสโลว์ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า คนทั้งหลายโดยพื้นฐานแล้วเป็นคนดีพวกเขาต่างก็มีความต้องการผู้ที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือพฤติกรรมที่ไม่ดีงามต่างๆ จึงไม่ควรเป็นที่เพ่งเล็งหรือถูกมองว่าเป็นเด็กที่ไม่ดีแต่ควรถูกพิจารณาว่าเป็นความคับข้องใจที่เชื่อมโยงกับสถานะความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กยังไม่ได้รับการตอบสนอง โดยปราศจากการช่วยเหลือจากผู้อื่น เขาวางเงื่อนไขและสมมุติฐานว่า เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองแล้วเท่านั้น บุคคลนั้นก็จะกลายเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจในตนเองด้วยความตั้งใจของตนเองที่จะทำการเสี่ยงภัยใดๆ ที่จะร่ำเรียนวิชาใดๆ หรือจะบรรลุซึ่งความสำเร็จใดๆ เต็มตามศักยภาพของเขาได้

โดยสรุป แนวคิดและทฤษฎีทางคุณธรรม จริยธรรม สิ่งสำคัญจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอทั้งในด้านทฤษฎีและวิธีการปฏิบัติเพราะทฤษฎีโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือโรงเรียนจะได้รับความคาดหวังจากสังคมอย่างมากในการเป็นสถาบันที่ปลูกฝังรูปแบบและเสริมสร้างการเลียนแบบจาก

ตัวอย่างในสังคมให้นักเรียนพึงระมัดระวังในการสอน เพราะถ้าขาดความสามารถในการอธิบายเหตุผล ให้เด็กเลียนแบบ ใช้อารมณ์และวางอำนาจแทน จะทำให้เด็กรู้สึกเป็นศัตรูต่อผู้ควบคุมพฤติกรรมทุกระดับ พึงอบรมให้เด็กรู้จักผิดชอบชั่วดี รู้สึกอายที่ทำความผิดและผลและความสม่ำเสมอในการลงโทษและให้รางวัลเด็ก เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่อบรมกล่อมเกลานักเรียนมีคุณธรรม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ โรงเรียนจึงมีหน้าที่ต้องจัดและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม

2.4 คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเด็กประถมศึกษา

คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมทั่วไปที่ใช้ในการสอนจริยธรรมสำคัญที่ควรรับเร่งพัฒนาปลูกฝัง ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2541 : 7)

1. การใฝ่สัจจะ
2. การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา
3. ความเมตตากรุณา
4. ความมีสติสัมปชัญญะ
5. ความไม่ประมาท
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. ความขยันหมั่นเพียร
8. ความมีหิริ-โอตตัปปะ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยในทศวรรษหน้า ได้กำหนดไว้ 6 คุณลักษณะ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2539 อ้างใน สุปราณี ไกรวัฒน์สรณ์, 2541 : 27)

1. ความซื่อสัตย์
2. ความขยัน
3. ความเสียสละ
4. ความอดทน
5. ความประหยัด
6. ความรับผิดชอบ

2.5 หลักและแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน

หลักการสอนจริยธรรม (กรมการศาสนา, 2543 : 32) มีดังนี้

1. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรมโดยการใช้นุคคลเป็นตัวอย่าง เช่นสอนเรื่องความขยันหมั่นเพียรแทนที่จะอธิบายความขยันหมั่นเพียรคืออะไร ก็เล่าเรื่องบุคคลที่จะทำงานแล้วประสบผลสำเร็จในชีวิต อาจจะเป็นบุคคลในนิทาน บุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่จริง หรือบุคคลที่มีคุณธรรม เช่นนั้นแล้วจึงสรุปว่าเขาได้ดี เพราะความขยันหมั่นเพียร

2. สอนโดยจัดประสบการณ์ตรง เช่น ฝึกมารยาทต่างๆ โดยให้นักเรียนออกมาปฏิบัติ เช่น การกราบพระ การแสดงความเคารพ ให้มีโอกาสดึงเทศน์ ปฏิบัติตนเป็นพุทธมามกะ

3. สอนโดยใช้อุปกรณ์ จริยศึกษาเป็นวิธีที่เป็นนามธรรม ฉะนั้นเพื่อให้นักเรียน เกิดมโนภาพขึ้นในใจ จึงใช้อุปกรณ์เข้าช่วย

4. สอนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เช่น ให้นักเรียนเล่าเรื่องต่างๆ ที่ตนมีประสบการณ์หรือครูให้มีการอภิปรายโดยยกคุณธรรมข้อใดข้อหนึ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นวิจารณ์ ข่าวนั่งสือพิมพ์ซึ่งมีเรื่องอาชญากรรมอยู่เสมอๆ เล่าให้นักเรียนฟังให้นักเรียนออกความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์

แนวทางการปฏิบัติ และขั้นตอนการดำเนินการสอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรม ใน การเรียนการสอน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ (ประภาศรี พรหมประกาย, 2550 : 18)

1. วิชาที่สอน ให้พิจารณาเป้าหมายของวิชาที่สอน เนื้อหาของเรื่องที่จะสอนให้ชัดเจนแล้วสร้างกรอบความคิดของคุณธรรมที่สามารถเชื่อมโยงถึงเนื้อหาและกิจกรรมของวิชานั้นๆ เช่น การสอนสถิติเรื่องการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลตามค่านั้น หรือให้นักศึกษาตัดข่าวจาก หนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่สอนมาแสดงความคิดเห็นร่วมกันสรุปวิจารณ์เช่น ข่าวผลของการตรวจ ปริมาณของยาฆ่าแมลงในพืชผักที่มากเกินไป ร่วมกันวิเคราะห์ผลเสียที่เกิดขึ้นโดยแทรกความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา นอกจากนั้นอาจารย์สามารถประเมินคุณธรรม จริยธรรมได้จากการแสดงความคิดเห็น การวิจารณ์ของนักศึกษาโดยอาจารย์เป็นผู้ประสานหรือช่วยสรุปชี้แนะ

2. กำหนดคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรมที่นำมา สอดแทรกนั้น ควรสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนจึงจะช่วยให้เข้าใจ เกิดการเรียนรู้ และมีจิตสำนึก ในเรื่องนั้น นอกจากนั้นควรสอดคล้องกับวิชาเอก/วิชาชีพ โดยการกำหนดจรรยาบรรณในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลาซึ่ง ควรปลูกฝังให้เป็นวินัยประจำตัว ของทุกคน

โดยสรุป หลักและแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน ต้องสอนจาก

(1) รูปธรรมไปหานามธรรม (2) สอนโดยจัดประสบการณ์ตรง (3) สอนโดยใช้อุปกรณ์เพื่อให้นักเรียนเกิดมโนภาพขึ้นในใจ (4) สอนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

2.6 รูปแบบการวัดจริยธรรม

ภทรา นิคมานนท์ (2540 : 1) ความหมายของการวัด หมายถึง การใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จะค้นหาหรือการตรวจสอบเพื่อให้ได้ปริมาณ จำนวน หรือคุณภาพที่มีความหมายแทนพฤติกรรม หรือผลงานที่แต่ละคนแสดงออกมา

สมนึก กัททิษณี (2544 : 103) ได้ให้ความหมาย การวัด หมายถึงการตัดสิน หรือ วินิจฉัยสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการวัดผลโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่งเช่น ผลจากการวัดความรู้ของนายแดงได้ 180 เซนติเมตร ก็อาจจะประเมินว่าเป็นคนที่สูงมาก

ยรรยง ยรรยงเมธ (2543 : 67) สรุปความหมายของการวัด ไว้ 3 ประการ ดังนี้ ประการแรก การวัดเป็นกระบวนการตัดสินใจของผู้วัดเพื่อจะตีค่าราคาหรือให้คุณค่าแก่คุณลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ และสิ่งที่เป็นนามธรรมประการที่สอง การวัดจะใช้ข้อมูลที่ได้เป็นส่วนประกอบในการตัดสินประการสุดท้ายการวัดเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลกับเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

จากความหมายของการวัด สามารถจำแนกการวัดผลได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การวัดทางกายภาพศาสตร์ (Physical sciences) เป็นการวัดในสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือวัดในสิ่งที่มีตัวตน มีทรวดทรงและทราบลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด เช่น ความสูงของนักเรียน น้ำหนักของโต๊ะ เป็นต้น การวัดในด้านนี้สามารถแปลความหมายของสิ่งที่วัดได้ โดยการอ่านค่าตัวเลขที่ปรากฏบนเครื่องวัดได้โดยตรง มีมาตรา (Scale) ที่แน่นอน ดังนั้น การวัดทางกายภาพศาสตร์นี้มักจะมี ความคลาดเคลื่อนน้อย ถ้าหากเราควบคุมให้ดี

2. การวัดทางสังคมศาสตร์ (Social sciences) หรือพฤติกรรมศาสตร์ (Behavior sciences) เป็นการวัดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม หรือวัดในสิ่งที่ไม่มีความตัวตน นั่นคือเราไม่ทราบลักษณะสิ่งที่จะวัด เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถนัด ความมีระเบียบวินัย ทักษะคิด เป็นต้น การวัดทางด้านนี้ เป็นการวัดทางอ้อม กล่าวคือจะต้องสร้างเครื่องมือ เช่น แบบทดสอบแบบสอบถาม ฯลฯ ขึ้นมา แล้วนำไปวัดพฤติกรรมที่เป็นตัวแทนของสิ่งที่วัด ต่อจากนั้นจึงแปลความหมายของสิ่งที่วัดออกมา ดังนั้น การวัดทางด้านนี้จึงมีความคลาดเคลื่อนสูงสรุปได้ว่ารูปแบบการวัดจริยธรรม มี 2 ลักษณะ คือ การวัดทางกายภาพศาสตร์ เป็นการวัดในสิ่งที่เป็นรูปธรรม และการวัดทางสังคมศาสตร์หรือพฤติกรรมศาสตร์ เป็นการวัดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม

การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม จริยธรรมประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ความรู้ในเนื้อหาทางจริยธรรม ความรู้สึกทางจริยธรรมและพฤติกรรมทางจริยธรรม ถ้าจะวัดให้ครอบคลุมจึงควรออกแบบแบบวัดให้ได้ทั้งสามส่วนนี้ แต่สิ่งที่ต้องการมากที่สุด คือ ด้านพฤติกรรมทางจริยธรรมเพราะเป็นการแสดงการกระทำเมื่อพบปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรมขึ้น การแสดงการกระทำพร้อมเหตุผลจึงน่าสนใจรูปแบบดำเนินการวัดจริยธรรมมีดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 184-187) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม ดังนี้

1. กำหนดจริยธรรมที่จะวัด ในขั้นนี้เป็นเหมือนจุดประสงค์ว่าต้องการวัดจริยธรรมอะไร เป็นแบบรวมๆ หรือแบบเดี่ยวๆ เฉพาะอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ ความกรุณา ความยุติธรรม เป็นต้น

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจจริยธรรมนั้นๆ ดีขึ้น สามารถนิยามได้แจ่มชัด เพราะการวัดผลอะไรจะต้องรู้ว่าสิ่งที่ต้องการมีหน้าตาเป็นอย่างไร ถ้ารู้ไม่ดีจะถูกต้องได้อย่างไรการศึกษา ทฤษฎี เอกสารการวิจัย หรือผลการศึกษารายละเอียดทั้งหลายเกี่ยวกับจริยธรรมนั้นๆจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

3. เลือกรูปแบบของเครื่องมือ ในการสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมมีรูปแบบหลายอย่าง แล้วแต่ผู้สอนจะเลือกตามความเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย รูปแบบของเครื่องมือ เช่น

3.1 แบบการสัมภาษณ์

3.2 แบบการสังเกต

3.3 แบบการเขียนตอบ

3.4 แบบสร้างจิตนาการ

4. เขียนข้อความ ภาพหรือสถานการณ์และข้อคำถาม ในขั้นนี้อาความรู้จากขั้น 1 ถึง ขั้นที่ 3 มาใช้ประโยชน์ เพื่อเขียนข้อคำถามให้สามารถวัดจริยธรรมที่ต้องการในขั้นนี้จะต้องคำนึงถึงวิธีการ กำหนดคะแนนด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการให้คะแนนจากผลการตอบข้อคำถามนั้นๆ

5. ตรวจสอบเครื่องมือ ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบขั้นต้น โดยผู้ชำนาญทางด้าน การวัดผล ทั้งนี้ก็เพื่อให้เครื่องมือที่สร้างขึ้นมาก่อนไปทดลองมีความมั่นใจขั้นแรกก่อน

6. ตรวจสอบคุณสมบัติรายข้อ หลังจากการทดลองแล้ว ผู้สร้างเครื่องมือตรวจให้ คะแนนแล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพเบื้องต้น ว่าแต่ละข้อวัดจริยธรรมนั้นได้จริงๆหรือไม่ ข้อใดมีคุณภาพดี เกือบไว้ ข้อใดไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดเอาไปปรับปรุง

7. จัดข้อสอบเป็นชุดสร้างค่าชี้แจงการสอบ จัดวางแบบของข้อสอบ พร้อม กำหนดเวลาดำเนินการสอบ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544 : 2-3) ได้แบ่งลักษณะการวัดทางจริยธรรมของมนุษย์ ออกเป็น 4 ประการคือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำ ชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรม ประเภทใดเหมาะสมหรือไม่ เหมาะสมมากน้อยเพียงใด สิ่งใดไม่ควรทำ ไม่ควรประพฤติ เป็นเรื่องของ การเรียนรู้เนื้อหาของจริยธรรม นั้นเอง การวัดความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมนี้สามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดเนื้อหาเนื้อหาหรือความรู้ ในที่นี้ หมายถึง เนื้อหาของจริยธรรมที่โรงเรียนหรือสังคมกำหนดไว้และนำเนื้อหาเหล่านั้นที่ถือว่าดีงามสอนให้ ผู้เรียน หรือคนในสังคมประพฤติปฏิบัติกัน และเมื่อประพฤติปฏิบัติแล้วจะทำให้สังคมอยู่ได้อย่างมีความสุข การสร้างข้อสอบแบบนี้เป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อสอบอาจเป็นการอธิบาย เติมคำ จับคู่ และ เลือกตอบก็ได้ แล้วแต่จุดประสงค์ของการสอบ

2. ทักษะเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้ลึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆเพียงใด ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคล ส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมก็ได้ ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นในเวลาหนึ่งยังอาจ

เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ ซึ่งการวัดทัศนคติหรือความรู้สึกทางจริยธรรมก็สามารถทำได้เพราะความรู้สึกเป็นพื้นฐานอันหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรม จริงๆ แล้วนั้นการแสดง การตัดสินใจลงมือกระทำเมื่อพบกับปัญหาทางจริยธรรม ซึ่งการตัดสินใจลงมือกระทำแสดงว่าบุคคลนั้นมีพื้นฐานความรู้สึกมาก่อนซึ่งการสร้างเครื่องมือวัดความรู้สึกนี้ ก็เพื่อเอาผลของความรู้สึกไปพยากรณ์การแสดงออกทางจริยธรรม ความรู้สึกทางจริยธรรมบางที่เรียกว่า เจตคติต่อจริยธรรม ซึ่งการวัดแบบนี้ใช้วิธีการของการวัดเจตคติ เช่น วิธีการของเทอร์สโตน ของลิเกิร์ตของออสกู๊ด เป็นต้น

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจ ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มี จริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม คือ เพียเจท์ และ โคลเบอร์เกอร์ ได้ใช้อ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้น นอกจากนี้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่นๆ ของบุคคลด้วย คือ พัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของบุคคลด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึงการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือดเว้นการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุน แบ่งออกหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่ง คือพฤติกรรมในสถานที่เข้าชวนใจ หรือในสถานที่ยั่วใ้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการพฤติกรรมในสถานการณ์ยั่วใ้ เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน และการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความสุข และความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่นๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจ และสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลเท่านั้น ซึ่งการวัดพฤติกรรมการแสดงออกทางจริยธรรม ซึ่งเป็นการวัดพฤติกรรมที่ตรงจุดที่สุดเพราะในแง่ของการพิจารณาตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อพบสภาพความขัดแย้งทางจริยธรรมขึ้นมา การตัดสินใจจึงต้องใช้ค่านิยมหรือคุณธรรมระดับใดระดับหนึ่ง แล้วแต่มนธรรมหรือจิตสำนึกที่สั่งสมอยู่ในใจคนนั้น การวัดการกระทำจึงสามารถกระทำได้หลายแบบ ดังนี้

- 4.1 การสังเกตพฤติกรรม
- 4.2 การสัมภาษณ์
- 4.3 ใช้ข้อความแสดงจริยธรรมให้เลือกตอบ
- 4.4 ใช้สถานการณ์ย่อยๆ ให้เขียนตอบ
- 4.5 ใช้สถานการณ์ย่อยๆ แล้วเขียนตัวเลือกให้ตอบ

ดังนั้นผู้ศึกษาได้ออกแบบเครื่องมือในการจัดทำหลักสูตรระยะสั้น โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งรายละเอียดของแบบประเมินกำหนดพฤติกรรม 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความซื่อสัตย์
2. ความเอื้อเฟื้อ
3. ด้านความสามัคคี
4. ด้านความมีวินัย
5. ด้านความประหยัด
6. ด้านความรับผิดชอบ

3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 ความหมายของพฤติกรรมกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุดตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญาและการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมี การจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุและปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลไกของการจัดการนี้คือครูผู้สอน แต่จากข้อมูลอันเป็นปัญหาวิกฤติทางการศึกษาและวิกฤติของผู้เรียนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม จึงต้องทบทวนทำความเข้าใจซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการศึกษาและวิกฤติของผู้เรียนต่อไป ดังนั้นหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีสาระที่สำคัญ 2 ประการ คือการจัดการโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนและการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นที่

พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์และ การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้คิดได้คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงปรารถนาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมการเรียนและอำนวยความสะดวก

ความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2542 : 24)

การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ บางแนวความคิดให้ความสำคัญกับสาเหตุภายในตัวบุคคล เช่น ชีววิทยา และพันธุกรรม บางแนวคิดให้ความสำคัญกับสาเหตุภายในตัวบุคคลเช่นเดียวกันแต่ให้ความสำคัญกับกระบวนการของจิต การรับรู้ตนเองและการรับรู้สิ่งแวดล้อมหรือความรู้สึกขัดแย้งที่เกิดจากพลังจิตไร้สำนึก ในส่วนของนักวิชาการด้านพฤติกรรมมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่ง กลับให้ความสำคัญกับสาเหตุภายนอกตัวมนุษย์ บริบททางสังคม และมุ่งศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในวัฒนธรรมต่างๆ Goldstein & Russo (อ้างใน เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพ, รัตนา ประเสริฐสมและเรียบเรียง ศรีทอง, 2544 : 18-19) ในส่วนพฤติกรรมการสอน หมายถึง การแสดงออกของครูในสภาพการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน ภายในห้องเรียนทั้งพฤติกรรมทางวาจา (Verbal behavior) และพฤติกรรมอื่นที่ไม่ใช่พฤติกรรมทางวาจา (Non-verbal behavior) เป็นสิ่งที่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีหรือไม่ดี จึงขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครูเป็นสำคัญ

ปรัชญาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง เรียนรู้จากหลายสถานการณ์ทั้งใน และนอกห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวครูผู้สอนเองต้องปรับพฤติกรรมการสอนของตนเพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้มากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ ดังที่สุทธิพร คล้ายเมืองปัก (2543 : 28) ได้กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. จัดสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อหรือเครื่องมือ เพื่อเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยเน้นที่ความสนใจ อยากรู้ อยากเรียนของผู้เรียน และควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ครูพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ไม่ว่าเป็นการอ่านเพื่อการศึกษาเข้ารับการประชุม อบรมสัมมนาหรือสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน แล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนของตน
4. เปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ โดยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการเรียนรู้วิธีที่จะเรียน (Learn how to learn) เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ ชี้แนะแหล่งข้อมูล และเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนพบกับปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขเองได้
5. ให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการเรียนรู้ ทั้งด้านความคิด จิตใจ การแสดงออกในกรอบของความถูกต้อง และให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สำรวจ

สัมภาษณ์ นำเสนอข้อมูลด้วยการรายงาน อภิปราย อีกทั้งการฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเองโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นเกณฑ์

6. ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายไม่ยึดติดกับวิธีใดวิธีหนึ่ง เพราะไม่มีวิธีการสอนเพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุดในโลก ดังนั้นจึงควรพิจารณาแบบจำลองการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และสถานการณ์ที่เหมาะสม

7. เป็นผู้ประเมินโดยครูผู้สอนและผู้เรียน จะเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างกฎเกณฑ์การประเมินในแบบจำลองต่างๆ ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

ธำรง บัวศรี (2543: 18) กล่าวถึงการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 2 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิดมีอิสระในการเรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจ สามารถค้นพบข้อมูลความรู้ต่างๆ ด้วยตนเองโดยใช้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตน และสังคมส่วนรวมได้ ด้านผู้สอนหรือผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ใดๆ ที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเคารพในศักดิ์ศรีสิทธิหน้าที่ของผู้เรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และต้องเน้นประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในขณะที่พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2548 : 25) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่มและให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้วิธีการสอน แหล่งความรู้ พัฒนาปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลาย

สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือว่าเป็นความพยายามที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ ซึ่งดำเนินการจัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมือง ฝ่ายข้าราชการ ครู อาจารย์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชน องค์กร และสถาบันต่างๆ มีการศึกษาปัญหา ประมวลองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการระดมผู้รู้ นักปราชญ์มาช่วยกันคิด ช่วยกันสร้างเป้าหมายของการศึกษาไทย

3.2 เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544 : 19-20) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายที่สำคัญที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เก่ง ดี มีสุข

1. เก่ง หมายถึง ผู้มีพหุทธิปัญญา คือ ความรู้ความเข้าใจที่แจ่มแจ้งสามารถ นำไปใช้ได้ วิเคราะห์เป็น สัมเคราะห์ได้ ประเมินได้อย่างเข้าใจ และรู้แจ้งตามศักยภาพตามวัย

2. ดี หมายถึง ผู้มีเจตคตินิยมที่ดีต่อการเรียน บุคคล สังคม ชุมชน และประเทศชาติ

3. มีสุข หมายถึง สนุกกับการเรียน และใคร่เรียนตลอดชีวิต

ไสว พิกาว (2542 : 10-12) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของการจัดการเรียน การสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ มีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี คุณลักษณะของคนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจ ความมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย ความมีวินัย คือ คุณลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคล นั้นสามารถควบคุมตนเอง และของส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีวินัย ได้แก่ ความสนใจ ใฝ่รู้ การ ควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และความขยัน ส่วนค่านิยมประชาธิปไตย คือ คุณลักษณะทาง จิตใจ และพฤติกรรมของบุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเอง และคุณค่าของผู้อื่น เคารพสิทธิของผู้อื่น และ ป้องกันสิทธิของตนเอง ด้วยจิตใจที่เคารพต่อคุณค่าของเสียงส่วนใหญ่

2. เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งนอกเหนือจากการเป็นคนดีแล้ว ในสังคมยังต้องการคนเก่งที่จะ มาช่วยกันพัฒนา และแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย

3. เพื่อพัฒนาให้คนมีชีวิตอย่างมีความสุข การที่สามารถสร้างคนที่ดีคนเก่ง ก็คงยังไม่ เพียงพอ การจัดการศึกษานั้นมุ่งหวังให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วย คนจะมี ความสุขได้จะต้องมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รวมทั้งมีความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใน ชีวิตประจำวัน ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีคุณสมบัติดังนี้

3.1 มีความรัก และการแบ่งปัน

3.2 มีความสัมพันธ์ระหว่างความจริง ความงาม และความเป็นธรรม

3.3 ประพฤติชอบ มีความสงบสุข สันติ ไม่เบียดเบียน

3.4 บริโภคสิ่งต่างๆ ด้วยปัญญา

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 19) กล่าวถึง ตัวบ่งชี้ที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ไปสู่เป้าหมายได้นั้น ได้สรุปไว้ 9 ประการ ได้แก่

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติผู้เรียน

2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกตรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้และ แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง

4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการ จัดการเรียนการสอน

5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึก และส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน

6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา

7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานและการมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม

8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง

9. ผู้เรียนรักโรงเรียนของตน และมีความกระตือรือร้นในการไปโรงเรียน

โดยสรุปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครุมุ่งให้ผู้เรียนกระทำ กิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลายตามศักยภาพ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมต้องใช้กระบวนการทางปัญญา คือ การสังเกต คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป เป็นการสร้างสาระความรู้ ที่มีความหมายให้ตนเองและจะจดจำเรื่องที่เรียนรู้นั้นได้ยาวนาน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขตามที่สังคมต้องการ

3.3 หลักการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะยึดหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2545 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายเด็กไทยเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข มีความเป็นไทยและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มาตรฐานการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 มาตรฐาน จึงเน้นกระบวนการที่จะสร้างเด็กไทยเป็นคนมีศักยภาพในการคิดระดับสูง คิดเป็นองค์รวม และสามารถร่วมมือกันพัฒนาสังคมไทย

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุดตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ได้แก่ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ความสามารถทางสมอง ระดับของสติปัญญา โดยการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคนและผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลไกของการจัดการนี้คือครูผู้สอน แต่จากข้อมูลอันเป็นปัญหาวิกฤติทางการศึกษา และวิกฤติของผู้เรียนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม จึงต้องทบทวนทำความเข้าใจซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการศึกษาและวิกฤติของผู้เรียนต่อไป การทบทวนบทบาทของครูควรเริ่มจากการทบทวนปรับแต่งความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการเรียน โดยต้องถือว่าแก่นแท้ของการเรียน คือ การเรียนรู้ของผู้เรียนต้องเปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์ หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือที่เรียกว่าผู้เรียนเป็นสำคัญ

ครูจึงต้องทบทวนบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องแก้ไข โดยต้องตระหนักว่า คุณค่าของการเรียนรู้ คือการได้นำสิ่งที่เรียนรู้มานั้นไปปฏิบัติให้เกิดผลด้วย ดังนั้นหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีสาระที่สำคัญ 2 ประการ คือ การจัดการโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นที่ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ใน ทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2542 : 24)

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2544 : 1-2) ได้กล่าวถึงหลักการของการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 6 ประการ มีดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Learners Needs and Interests) เป็นสำคัญ
2. ให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) ในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
3. ให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructionist) กล่าวคือ ให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Inquiry)
4. เป็นการพึ่งพาตนเอง (Autonomy) เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้ (Met cognition) กล่าวคือรู้วิธีคิดของตนเอง และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีคิดได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นที่การจดจำเพียงเนื้อหา

5. เน้นการประเมินตนเอง (Self-Evaluation) แต่เดิมครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินผล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินผลตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจ ตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่น จุดด้อย และพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเอง ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริงและใช้แฟ้มสะสมผลงานเข้าช่วย

6. เน้นความร่วมมือ (Cooperation) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ..วิธีการหนึ่งที่ใช้ก็คือการเรียนแบบร่วมมือ ในรูปแบบต่างๆ

โดยสรุป การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สำเร็จ คือ เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง จัดกิจกรรมความต้องการความถนัดและความสนใจ ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจใน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกันจากเพื่อนในกลุ่ม และส่งเสริมให้มีโอกาสฝึกการทำงานเป็นทีมความมีวินัยและรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนากิจกรรมทุกด้านของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและตามสภาพจริง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนประเมินและสะท้อนผลการเรียนของตนเองและเพื่อน ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.4 การกำหนดวิธีสอนและรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริงและส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน

เอกรินทร์ สัมมาศาสตร์ (2546 : 371) ได้กล่าวถึงการกำหนดวิธีสอนและรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง และส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม คือ

1. มาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามที่กำหนดไว้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพของผู้เรียนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือในประเทศชาติในขณะนั้นว่ามีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ใดที่ควรนำมาประกอบการสอนและใช้วิธีการใดที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทของการเรียนรู้ตามสภาพจริงมากที่สุด

2. ระดับความสามารถของผู้เรียน ที่จะช่วยให้เข้าใจสาระการเรียนรู้เหล่านั้นได้ดีที่สุด เช่น การใช้ทักษะ วิธีคิดวิเคราะห์ คิดเปรียบเทียบ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา หรือการลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนต้องสำรวจตรวจสอบความรู้และทักษะพื้นฐานให้สัมพันธ์กัน

3. เนื้อหาสาระของหน่วยการเรียนรู้ และบทเรียน (Unit Teaching and Lesson Plan) โดยพิจารณาจากความรู้พื้นฐานตามหัวข้อที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชาและขอบข่ายสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยและแต่ละบทเรียน โดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับหัวข้อความรู้ เหตุการณ์สถานการณ์ และตัวอย่างปัญหาหรือกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

4. ทักษะปฏิบัติและวิธีการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของหน่วย และบทเรียนนั้นๆ และเหมาะสมกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้สามารถนำผู้เรียนไปสู่ กระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

5. ความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ทั้งรายบุคคลและกลุ่มผู้เรียน โดยมั่นใจว่าเนื้อหาสาระ เหตุการณ์ เรื่องราวหรือปัญหาที่เลือกมานั้นมีประโยชน์และมีความหมายต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ เป็นบริบทที่สอดคล้องกับโครงสร้างความรู้เดิม (Structure Knowledge) ที่มี อยู่แล้วและสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียนในสิ่งใหม่ๆ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ และสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตจริง ของผู้เรียนได้

โดยสรุป จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการ ศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ช่วยพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ความรู้ทักษะและเจตคติ ซึ่งจะ นำไปสู่ความเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขตามเป้าหมายการจัดการศึกษา

4. เอกสารเกี่ยวกับอามานะห์ (อัม) (อัม)

4.1 ความเชื่อสัตย์

อะมานะฮ์ (อัม) ซึ่งแม้กระทั่งในภาษาอาหรับก็มีหลายความหมาย แล้วแต่ทำนอง การใช้คำหรือที่มาของคำศัพท์

เชคริฎอ อะหมัด สมะดี (2555) กล่าวว่า อะมานะฮ์ ในภาษาอาหรับนักวิชาการมักจะ แปลว่า “ความเชื่อสัตย์” แต่โดยที่คำว่า อะมานะฮ์ นั้นมีข้อเกี่ยวพันกับจริยธรรมอิสลาม พร้อมกับบทบัญญัติ ที่สั่งใช้ให้มุอิมินปฏิบัติอะมานะฮ์ จึงทำให้ความหมายของอะมานะฮ์ในทัศนะอัลอิสลามกว้างกว่าคำว่า “ความเชื่อสัตย์” ฉะนั้น เมื่อจะศึกษาความหมายของ อัลอะมานะฮ์ จึงต้องพูดถึงอะมานะฮ์ในแง่ที่เป็น มารยาท และเป็นคุณลักษณะของผู้ศรัทธาด้วย

อิสมาอีลลูฟี จะปะกียา. (2555: 3). อะมานะฮ์ หมายถึง ความเชื่อสัตย์ ความไว้วางใจ และความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย

อาบีดิน พุดแฟ้ง (2004 : 1) อามิน่า และ อามานะห์ ตรงข้ามกับคำว่า **อัม** คียานะห์ หมายถึง (การคดโกง หลอกลวง บิดพลิ้ว) บางครั้ง ครอบครวั หรือทรัพย์สินอาจถูกเรียกว่า อามานะห์ ก็ได้ เพราะ อามานะห์ ถูกใช้กับทุกสิ่งที่เราเป็นเจ้าของหรือผูกพันในเรื่องนั้นที่จะต้องรักษาดูแล อาจเป็น ข้อบังคับทางศาสนบัญญัติก็ได้ เช่น อิบาดะห์ต่างๆ ด้านนิยามตามนักนิติศาสตร์ หมายถึง สิ่งที่อยู่กับผู้อยู่ดูแล รักษา เช่น สัญญาการฝากทรัพย์สินไว้กับคนที่มีความซื่อสัตย์ให้ดูแลรักษา ถือว่าอามานะห์ตรงนี้เป็นเหมือน ตัวหลักที่ชัดเจน

4.2 ความเอื้อเฟื้อ

อัลลอฮ์ (ซบ.) ทรงตรัสว่า “เมื่อพวกเขาได้รับการการะเก็งการะตอบให้ดียิ่งกว่าหรือตอบการะนั้นโดยเท่าเทียมกัน” (อัน-นิสาอ : 85)

และทรงกำชับอีกว่า เจ้าจงแสดงความอ่อนน้อมเมื่อเจอกันและจงให้ความเคารพต่อผู้อื่นเสมอ พระองค์ทรงตรัสว่า “บ่าวที่ดีสุดของพระองค์ คือ ผู้ที่เดินบนแผ่นดินด้วยความนอบน้อม” (อัล-ฟุรคอน : 63)

4.3 ความสามัคคี

อัลลอฮ์ (ซบ.) ทรงตรัสไว้ว่าความว่า “และพวกเขาก็จะยึดสายเชือกของ อัลลอฮ์ (ศาสนาของอัลลอฮ์) ในทุกๆ ส่วนทั้งหมด และจงอย่าแตกแยกกันและจงรำลึกถึงความเมตตาของอัลลอฮ์ที่มีต่อพวกเขา ขณะที่พวกเขากลายเป็นศัตรูกัน แล้วพระองค์ก็ได้ทรงทำให้หัวใจของพวกเขาที่มีความสนิทสนมกันและพวกเขาก็กลายเป็นพี่น้องกันด้วยความเมตตาของพระองค์และพวกเขาก็อยู่บนปากหลุมของไฟนรก แล้วพระองค์ก็ทรงช่วยพวกเขาให้พ้นจากปากหลุมแห่งไฟนรกนั้นในทันใดนั้นแหละ อัลลอฮ์จะทรงชี้แจงแก่พวกเขาซึ่งโครงการต่างๆ ของพระองค์ เพื่อว่าพวกเขาจะได้รับแนวทางอันถูกต้อง” (อาล-อิมรอน : 103)

4.4 ความมีวินัย

จากซูฟยาน อิบนิ อับดุลลอฮ์-รอฎียัลลอฮุ อันฮุ-กล่าวว่า ฉันกล่าวว่า โอ้ท่านรอซูลุลลอฮ์ จงบอกฉันสักคำพูดหนึ่งในอิสลาม ฉันจะไม่ถามหามัน จากผู้ใดนอกจากท่าน ท่านรอซูล-คือลัลลอฮ์ อลัยฮิอะซัลลัม-กล่าวว่า ท่านจงกล่าวว่า ฉันศรัทธาต่ออัลลอฮ์ หลังจากนั้นจงยืนหยัด บันทึกโดยมุสลิม 38 (ตำนักวิชาการ ฮิกมะฮ์, 2014 : 1)

4.5 ความประหยัด

“และบรรดาผู้ซึ่ง เมื่อพวกเขาได้ใช้จ่าย พวกเขาก็ไม่ฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย และพวกเขาก็ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว และระหว่างทั้งสองสภาพนั้น พวกเขาอยู่สายกลาง” (สุเราะฮ์อัลฟุรคอน อายะฮ์ที่ 67)

4.6 ความรับผิดชอบ

ความว่า “ทุกคนในหมู่พวกท่านเป็นผู้รับผิดชอบ และทุกคนในหมู่พวกท่านต้องถูกสอบสวนต่อความรับผิดชอบของเขา ผู้นำเป็นผู้รับผิดชอบและต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา สามียังเป็นผู้รับผิดชอบในครอบครัวของเขา และเขาต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา ภรรยาเป็นผู้รับผิดชอบในครอบครัวของสามีของนาง และนางต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของนาง และผู้รับจ้างเป็นผู้รับผิดชอบในทรัพย์สินของผู้จ้าง และเขาต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา และชายคนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านเป็นผู้รับผิดชอบในทรัพย์สินสมบัติของบิดาของเขาและเขาต้องถูกสอบสวนในความ

รับผิดชอบของเขา ดังนั้น ทุกคนในหมู่พวกท่านเป็นผู้รับผิดชอบ และทุกคนต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา” (บันทึกโดยอิมามบุคอรีและมุสลิม, 853 1859)

5. การประเมินตามสภาพจริง

5.1 ความหมาย

กรมวิชาการ (2545 : 20) ได้กล่าวว่า การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติ จะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 175) กล่าวว่า การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ การทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการแสดงออก โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบและเป็นผู้ผลิตความรู้ ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติจริงหรือคล้ายจริง ได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ

สุวิมล ว่องวานิช (2546 : 13) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตัดสินใจความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

สรุปการประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินจากการวัดโดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง

5.2 แนวคิดและหลักการของการประเมินผลตามสภาพจริง

ผู้เชี่ยวชาญในด้านทฤษฎีและการประเมินผลกล่าวถึงแนวคิดและหลักการประเมินตามสภาพที่แท้จริงไว้หลายท่าน ที่สำคัญมีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 183) กล่าวว่าไว้ว่า

1. การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill Assessment) แต่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex Thinking Skill) ในการทำงาน ความร่วมมือ ในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

3. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบัน (Current Work) ของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

4. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการผูกติดนักเรียนกับงานที่เป็นจริง โดยพิจารณาจากงานหลาย ๆ ชิ้น

5. ผู้ประเมินควรมีหลาย ๆ คน โดยมีการประชุมระหว่างกลุ่มผู้ประเมินเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน

6. การประเมินต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

7. นำการประเมินตนเองมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง

8. การประเมินตามสภาพจริง ควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

อนุวัติ คุณแก้ว (2548 : 113) กล่าวถึงหลักการของการประเมินผลจากสภาพจริงไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคนบนรากฐานของทฤษฎีทางพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย

2. การประเมินตามสภาพจริง จะต้องมียุทธศาสตร์บนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย

3. หลักสูตรสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพจริง คือ หลักสูตรต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และที่ต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

4. การเรียน การสอน การประเมินผล จะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

5. การเรียน การสอน การประเมิน เน้นสภาพที่สอดคล้อง หรือ ใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดงานด้วยตนเอง

สรุปการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่ผู้ประเมินต้องการมากที่สุด เพราะจะได้รู้ถึงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถ้าสามารถประเมินได้ ควรกำหนดงานที่นักเรียนสามารถ ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน แต่ถ้ากำหนดไม่ได้ ก็ให้กำหนดงานที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงให้มากที่สุดก่อนที่จะทำการประเมินงานนั้น

5.3 ลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลจากสภาพจริง

ลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงมีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545 :

1. การวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงมีลักษณะสำคัญคือ ใช้วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อนความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิตและกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

2. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

3. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนาข้อมูลได้

4. ข้อมูลที่ประเมินได้จะต้องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

6. ประเมินด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

5.3 ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้ (อนุวัติ คุณแก้ว, 2548 : 115 อ้างถึง ศ.วาสนา ประवालพฤกษ์, 2544 : 1)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน ต้องสอดคล้องกับสาระมาตรฐานจุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาด้าน

2. กำหนดขอบเขตในการประเมิน ต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะและกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เป็นต้น

3. กำหนดผู้ประเมิน โดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ

5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรมระหว่างทำงานกลุ่ม / โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง / พักกลางวัน ฯลฯ

6. วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมินมาวิเคราะห์โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่าผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนนอาจจะให้ในภาพรวมหรือแยกเป็นรายให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

อาจกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงเป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการโดยวิเคราะห์จากหลักสูตรกลาง หลักสูตรท้องถิ่นและความต้องการของนักเรียน มีแนวทางของงานที่ปฏิบัติ กำหนดกรอบและวิธีการประเมินร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน

6. แผนการจัดการเรียนรู้

6.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 1) ได้ให้ความหมายว่า แผนการสอน คือ แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำลี รักสุทธี (2544 : 16) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือ แผนการหรือโครงการที่จัดทำไว้เพื่อใช้ปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่งวิชาใด เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ และเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้สู่จุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

อารณ ใจเที่ยง (2546 : 201) มีความเห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการเตรียมการสอน อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ทำให้การเรียนจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารทางวิชาการที่ครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนให้มีคุณภาพ และการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์ หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด

6.2 ความสำคัญและประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543:2) ได้กล่าวว่า การจัดแผนการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมตัวล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานกัน ประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลประเมินผล

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

4. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของผู้สอนสามารถนำเป็นผลงานทางวิชาการ เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546 : 409) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า การวางแผนจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า ในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละชั่วโมงผู้สอนควรจะสอนรายวิชาใด ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ครอบคลุมเรื่องราวอะไรบ้าง รวมทั้งการสำรวจสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และสามารถทำการประเมินผลผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

สรุป แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ผลการเรียนรู้มีคุณภาพ เพราะการทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้นครูผู้สอนได้เตรียมการล่วงหน้าด้วยตนเอง จึงมีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อัมพร ชนะทอง (2546) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพลับพลาจังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพลับพลาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ซึ่งได้พัฒนาการผลิตจากวิธีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ประกอบด้วยกิจกรรม 4 ขั้น คือ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้ ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ รวมกับวิธีการสอนจริยธรรมในระดับประถมศึกษาของกาลเบิร์ตและโจนส์ 6 ขั้น คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นเสนอเรื่องราว ขั้นการถามคำถาม ขั้นการทำงานกลุ่มขั้นเสนอเรื่องราวเพิ่มเติม และขั้นกิจกรรมส่งท้าย 2) แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียนเรื่องการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนว ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่

กำหนดไว้ 2) นักเรียนมีความก้าวหน้าในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุด กิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับมาก

สมพร ศรีรัตนกุล (2545 : 74) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาการเขียนอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ พบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการสอนวิชาการเขียนอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ หลักสูตรและแผนการสอนมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีพัฒนาการโดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีและมีทักษะในการเขียน การศึกษาค้นคว้า การแก้ปัญหา และทักษะการทำงานกลุ่มสูงขึ้น

ยุทธนา อุทโท (2541 : 86) ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสานกระติบข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยปรากฏว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แนวการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนโดยหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะ กระบวนการ และต้องมีการปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องอัตราเวลาเรียนและจัดให้มีกิจกรรมฝึกทักษะนอกเวลา

กิตติศักดิ์ เพชรอาวุธ (2550 : 74) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ เรื่องการเสริมสร้างความสามัคคีและสันติสุข โดยประยุกต์ใช้ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา และสัจ จูทรานันท์ ผลการศึกษา พบว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.50 / 82.55 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับดี

สราวุธ จันทร์สมบัติ (2548 : 75) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำงานมัจฉาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีเวลาเรียนทั้งหมด 22 ชั่วโมง และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.74/ 81.73 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยหลัง เรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นโดยรวมมากถึงมากที่สุด

สมจิต สวชนไพบูลย์ (2550 : 85) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรตามสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับช่วงชั้นที่ 4 มีขั้นตอนดำเนินการ คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างหลักสูตร การหาประสิทธิภาพ การทดลองใช้และการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75/ 75 ผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การคิดระดับสูงของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นงลักษณ์ หะยิมะสาและ (2540 : 75) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า 1) ครูสอนศาสนาอิสลาม มีปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการสนับสนุน

และส่งเสริมการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการใช้หลักสูตรของครูสอนศาสนาอิสลาม ด้านการบริหารหลักสูตรเสนอให้ครูสอนศาสนาอิสลามทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ พฤติกรรมการสอน ต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้ปฏิบัติจริง

กศประวีร์ บุญธรรมวิรัตน์ (2554) ประเมินกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณธรรม โรงเรียนแม่ดินวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ประชากรในการศึกษา คือ ผู้บริหาร 1 คน คณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณธรรม จำนวน 11 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คณะกรรมการนักเรียนโรงเรียนแม่ดินวิทยา และคณะกรรมการนักเรียนชมรม ทู บี นัมเบอร์วัน จำนวน 232 คน เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม แบบทดสอบภาคทฤษฎี และแบบสังเกตพฤติกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2. งานวิจัยต่างประเทศ

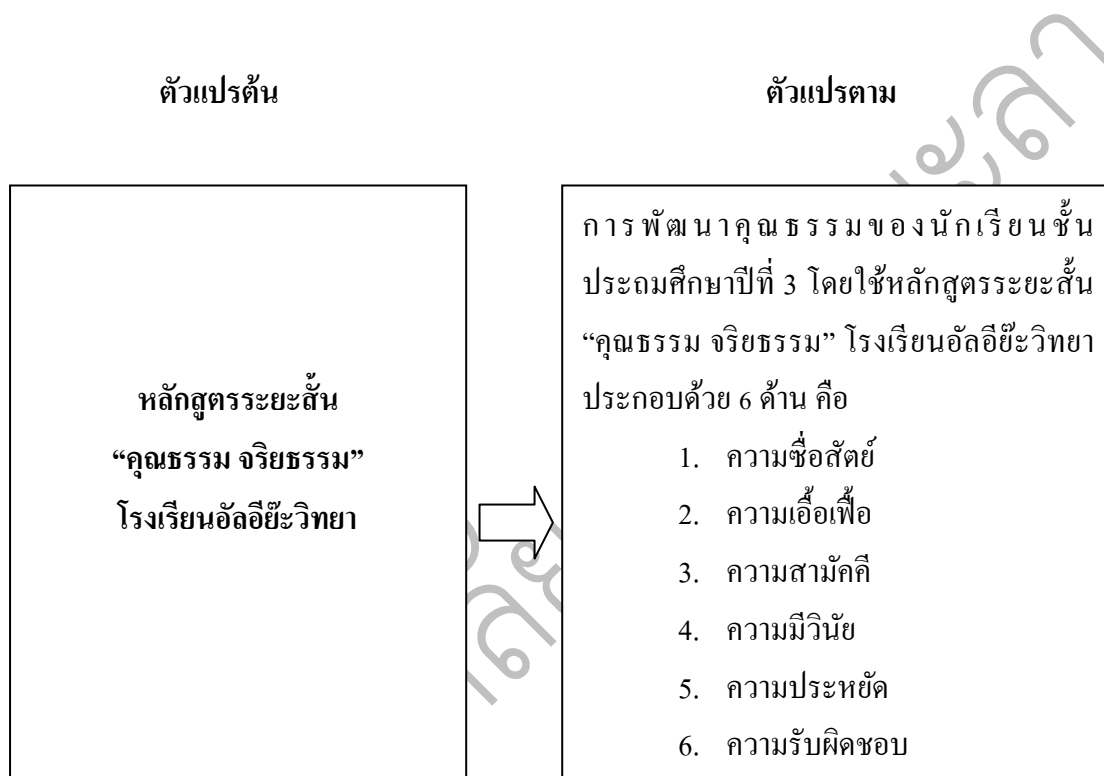
ฮอปคินส์ (Hopkins, 1985 : 1824 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับ Valley View School ผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการจัดหลักสูตร คือ ปัญหาการปรับใช้แผนปฏิบัติของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ขาดหลักสูตรที่มีเฉพาะท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นไม่เรียกร้องให้มีการจัดหลักสูตรระดับท้องถิ่นของตน และไม่มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

วิทเธอร์ (Wither, 2000 : 2176 - A) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการศึกษาเฉพาะที่โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “การริเริ่มการศึกษาที่สืบทอดกันบริเวณหุบเขาแฮมป์” ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น และการศึกษาเฉพาะที่ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สร้างความรู้สึกระหว่างความรับผิดชอบของนักเรียนในเรื่องสภาพแวดล้อมและการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำประโยชน์เพื่อชุมชนของตน พบว่า โครงการพัฒนาหลักสูตรได้ทำให้ครูสมาชิกชุมชนและนักเรียนสร้างโอกาสการเรียนรู้ร่วมกันที่สำคัญหลักสูตรได้รับการพัฒนาโดยใช้ความรู้ความสามารถของคนในท้องถิ่นและตอบสนองความคิดของคนในท้องถิ่น

จากการรวบรวมผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) และคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) เน้นความรู้ คู่คุณธรรม ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เน้นทักษะกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ รวมทั้งได้แสดงบทบาท และความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ผู้ศึกษาได้อิงหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรื่องคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 6 เรื่อง ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย ความประหยัด และความรับผิดชอบ ซึ่งได้แสดงกรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดของการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีขึ้น
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา มีความพึงพอใจต่อ หลักสูตร ระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา อยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ในบทนี้ จึงเป็นการเสนอวิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และแผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 20 และ 25 คน รวม 45 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียน 20 คน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการสอนเองโดยให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา มีดังนี้

- 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” จำนวน 6 แผน ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความซื่อสัตย์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ความเอื้อเฟื้อ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ความสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ความมีวินัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ความประหยัด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ความรับผิดชอบ

1.2 แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 20 ข้อ

1.3 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้ค้นคว้าอิสระสร้างเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ โดยได้ดำเนินการตาม ขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้าง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ศึกษาหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย แนวการใช้หลักสูตร คู่มือครู แนว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ นำผลการศึกษามาวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างสื่อการเรียนการสอน ให้ สอดคล้องกับกิจกรรมหลักสูตร และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

2.1.2 ศึกษาปัญหาความต้องการ โดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษา ขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อกำหนด ขอบข่ายของเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้และรูปแบบของแผนการ จัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน

2.1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัด การเรียนรู้ประกอบหลักสูตรระยะสั้นแล้วนำเนื้อหามารวบรวม ประยุกต์ใช้ในการสร้าง ตามลักษณะ ดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ มากำหนดเป็นผล การเรียนรู้ที่คาดหวังสาระการเรียนรู้ หัวเรื่อง และเวลาที่ใช้ในการเรียนแต่ละแผน

2. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งสื่อ การเรียนที่กระตุ้นความสนใจ

3. กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลให้ตรงตามจุดประสงค์ของ การ จัดกิจกรรมการเรียนในแต่ละแผน รวมทั้งกำหนดเวลาที่ใช้ในการเรียนในแต่ละแผน

2.1.4 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 10 ชั่วโมง จำนวนทั้งสิ้น 6 แผน ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความซื่อสัตย์
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ความเอื้อเฟื้อ
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ความสามัคคี
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ความมีวินัย
5. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ความประหยัด
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ความรับผิดชอบ

2.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา ไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและทำการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

2.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คน

2.2 แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนเพื่อวัดคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 20 ข้อ ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ป.1-ป.3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อกำหนดขอบข่ายของแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา ครอบคลุม 6 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย ความประหยัด และความรับผิดชอบ

2.2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนข้อทดสอบวัดผลทางการศึกษา จากหนังสือการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา และเทคนิคการเขียนข้อสอบ

2.2.3 สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ พบว่าข้อสอบมีค่า IOC เป็นไปตามเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้ นำข้อสอบที่ใช้ได้ 20 ข้อ จัดเป็นฉบับและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.2.4 นำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อ โดยได้คัดเลือกเอาค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 นำมาจัดทำเป็นแบบทดสอบเพื่อทำการทดลองต่อไป ในส่วนของข้อที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกไม่เป็นไปตามที่กำหนดได้ทำการตัดทิ้ง นำแบบทดสอบที่ทำการตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขได้แบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเพื่อวัดคุณธรรม จริยธรรม มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.42 - 0.75 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.25 - 0.81 และหาความเชื่อมั่นแบบโลเวท (Lovett Reliability) พบว่ามีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8570

2.2.5 นำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเพื่อวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้ว จัดเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา ต่อไป

2.3 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา โดยกำหนดพฤติกรรม 6 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย ความประหยัด ความรับผิดชอบดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

2.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง มาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดโครงสร้างขอบเขตของการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนตามสภาพจริง

2.3.3 จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา โดยรายละเอียดของแบบประเมินกำหนดพฤติกรรม 6 ด้าน ดังนี้คือ

1. ด้านความซื่อสัตย์
2. ความเอื้อเฟื้อ
3. ด้านความสามัคคี
4. ด้านความมีวินัย
5. ด้านความประหยัด
6. ด้านความรับผิดชอบ

ซึ่งแบบประเมินพฤติกรรมมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 3 ระดับ ดังนี้คือ

ปฏิบัติเป็นประจำ ให้น้ำหนักคะแนน 3

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้น้ำหนักคะแนน 2

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย ให้น้ำหนักคะแนน 1

โดยถือเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 3 ระดับ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
2.50 - 3.00	ดี
1.50 - 2.49	พอใช้
1.00 - 1.49	ปรับปรุง

2.3.4 นำแบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยใช้แบบประเมินค่า IOC ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญ

2.3.5 นำแบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม จัดเป็นฉบับสมบูรณ์ สำหรับใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้ค้นคว้าอิสระจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ก่อนการดำเนินการใช้หลักสูตรระยะสั้นคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ได้ชี้แจงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับนักเรียน เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนว่ามีวัตถุประสงค์อะไร นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร และวิธีการประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน ทั้งนี้ในช่วงแรกของ การเริ่มต้น จะแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อน ตลอดจนอธิบายถึงลักษณะเนื้อหา ขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา เพื่อจะได้ทราบว่าต้องปฏิบัติอย่างไร ในขณะที่เรียนและหลังเรียน

3. จัดเตรียมวัสดุ สื่อการสอน อุปกรณ์ แบบประเมินต่างๆ ให้พร้อมและเพียงพอ ตลอดจนการจัดทำตารางการกำหนดระยะเวลา และแจ้งให้นักเรียนได้รับทราบ

4. ดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ตามแผนการสอน ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 แผน ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เมื่อผู้ค้นคว้าอิสระได้รับข้อมูล ครบถ้วนตามที่ต้องการ จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อ หาสถิติต่างๆ มีขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และทดสอบค่า t-test ด้วยการบรรยายเป็น ความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อ หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่อหาความกระจายของข้อมูล ทั้งนี้ การแปล ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้เกณฑ์ตามแนวทางของบุญชม ศรีสะอาด (2546 : 205) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา

(IOC)

2.1.2 ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2.4 ทดสอบค่าที (t-test) แบบ Two – Independent Sample Test

แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ

ตารางที่ 1 แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ

ระยะเวลาขั้นตอนของกิจกรรม	ปี พ.ศ. 2557											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. ศึกษาเอกสารงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง	↔											
2. ศึกษาประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง		↔										
3. สร้างเครื่องมือทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไข			↔									
4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง				↔								
5. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย				↔								
6. เขียนต้นฉบับการค้นคว้าอิสระ						↔						
7. พิมพ์การค้นคว้าอิสระและเข้าเล่ม							↔					
8. ขอสอบการค้นคว้าอิสระ									↔			
9. นำเสนอผลการค้นคว้าอิสระ										↔		
10. ส่งเล่มสมบูรณ์และขอสำเร็จการศึกษา											↔	

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา ใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน นำเสนอตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนนักเรียน

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน การทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

X_1 แทน ค่าคะแนนก่อนเรียน

X_2 แทน ค่าคะแนนหลังเรียน

D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของนักเรียน

แต่ละคน

D^2 แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของนักเรียน

แต่ละคนยกกำลังสอง

Σ แทน ผลรวม

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

คนที่	X_1 (20)	X_2 (20)	D	D^2
1	11	17	6	36
2	9	15	6	36
3	13	17	4	16
4	10	17	7	49
5	12	18	6	36
6	9	14	5	25
7	11	14	3	9
8	10	15	5	25
9	11	15	4	16
10	10	16	6	36
11	10	16	6	36
12	12	16	4	16
13	12	14	2	4
14	13	15	2	4
15	11	15	4	16
16	12	19	7	49
17	13	17	4	16

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คนที่	X_1 (20)	X_2 (20)	D	D^2
18	12	17	5	25
19	9	17	8	64
20	6	13	7	49
Σ	216	317	101	563

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตร ระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” และค่าที่

คนที่	X_1 (20)	X_2 (20)	D	D^2	t
Σ	216	317	101	563	7.37*

* $\alpha = .05$

จากตารางที่ 2 และ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่า t (19,0.05) ที่ได้จากการคำนวณ เท่ากับ 7.37 ซึ่งเมื่อเปิดตาราง t (19,0.05) มีค่าเท่ากับ 0.235 ซึ่งน้อยกว่าค่าที่ได้จากการคำนวณ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา หลังเรียนด้วยหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” มากกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงผลการบันทึกคะแนนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรมจริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา
จำแนกเป็นรายด้าน

คนที่	ซื่อสัตย์		เอื้อเฟื้อ		สามัคคี		มีวินัย		ประหยัด		รับผิดชอบ	
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1	30	25	30	27	30	24	30	26	30	23	30	26
2	30	24	30	26	30	23	30	25	30	22	30	25
3	30	22	30	24	30	21	30	23	30	25	30	28
4	30	23	30	25	30	22	30	24	30	23	30	26
5	30	24	30	26	30	23	30	25	30	22	30	25
6	30	27	30	29	30	26	30	28	30	25	30	28
7	30	28	30	30	30	27	30	29	30	26	30	29
8	30	22	30	24	30	21	30	23	30	20	30	23
9	30	25	30	27	30	24	30	26	30	23	30	26
10	30	26	30	28	30	25	30	27	30	24	30	27
11	30	27	30	29	30	26	30	28	30	25	30	28
12	30	27	30	29	30	26	30	28	30	25	30	28
13	30	28	30	30	30	27	30	29	30	26	30	29
14	30	24	30	26	30	23	30	25	30	22	30	25
15	30	23	30	25	30	22	30	24	30	24	30	27
16	30	25	30	27	30	24	30	26	30	23	30	26
17	30	25	30	27	30	24	30	26	30	23	30	26
18	30	27	30	29	30	26	30	28	30	25	30	28
19	30	24	30	26	30	23	30	25	30	22	30	25
20	30	26	30	28	30	25	30	27	30	24	30	27
รวม	600	502	600	542	600	482	600	522	600	472	600	532
$\bar{X}$	30	25.1	30	27.1	30	24.1	30	26.1	30	23.6	30	26.6
ร้อยละ	100	83.67	100	90.33	100	80.33	100	87.00	100	78.67	100	88.67

จากตารางที่ 4 ผลการบันทึกคะแนนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.33 รองลงมาคือด้านรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 88.67 และด้านความมีวินัย คิดเป็นร้อยละ 87.00 ส่วนด้านความประหยัดมีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.67 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและง่าย	4.18	0.68	มาก
2. เนื้อหาของหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.32	0.66	มาก
3. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	4.27	0.77	มาก
4. ครูสอนตรงตามเนื้อหา และเวลาที่กำหนด	3.72	0.81	มาก
5. การเรียนด้วยหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” เป็นวิธีการเรียนที่น่าสนใจ	4.09	0.89	มาก
6. ครูให้การปรึกษาด้านวิชาการและการพัฒนานักเรียนได้เหมาะสม	3.45	1.12	ปานกลาง
7. ประสิทธิภาพการสอนของครูโดยรวม	3.98	0.71	มาก
8. ห้องเรียนมีอุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้	3.89	0.90	มาก
9. วิธีการสอนกระตุ้นการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา	4.10	0.95	มาก
10. การใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม	4.10	0.91	มาก
11. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้มีทัศนคติที่ดีกับการเรียนรู้	3.74	1.09	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
12. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้	3.92	0.95	มาก
13. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้	3.95	0.85	มาก
14. ระบบการวัดและประเมินผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ตามเวลา	4.04	0.79	มาก
15. การเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.07	0.71	มาก
รวม	3.98	0.85	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก 3 ข้อ เรียงตามลำดับ คือ เนื้อหาของหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ชัดเจนและเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.32 รองลงมาคือ หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.27 และหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้ผู้เรียนรู้อย่างรวดเร็วและง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.18 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ครูให้การศึกษาด้านวิชาการและการพัฒนานักเรียนได้เหมาะสม

สรุปได้ว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

รายงานผลการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้สรุปผลการค้นคว้าอิสระส่วนรายละเอียดจะกล่าวตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา มีความเข้าใจคุณธรรม จริยธรรมที่ดีขึ้น
2. นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

ประชากร ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา จำนวน 45 คน
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา จำนวน 20 คน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัลอียะวิทยา มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” จำนวน 6 แผน ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความซื่อสัตย์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ความเอื้อเฟื้อ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ความสามัคคี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ความมีวินัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ความประหยัด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ความรับผิดชอบ

2. แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
จำนวน 20 ข้อ

3. แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้ค้นคว้าอิสระจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอัลอียะวิทยา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ก่อนการดำเนินการใช้หลักสูตรระยะสั้นคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา ได้ชี้แจงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับ
นักเรียน เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนว่ามีวัตถุประสงค์อะไร นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกิจกรรม
การเรียนการสอนอย่างไร และวิธีการประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน ทั้งนี้ในช่วงแรกของ
การเริ่มต้น จะแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อน ตลอดจนอธิบายถึงลักษณะเนื้อหา
ขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนอัลอียะวิทยา เพื่อจะได้ทราบว่าต้องปฏิบัติตามอย่างไร ในขณะที่เรียนและหลังเรียน

3. จัดเตรียมวัสดุ สื่อการสอน อุปกรณ์ แบบประเมินต่างๆ ให้พร้อมและเพียงพอ
ตลอดจนการจัดทำตารางการกำหนดระยะเวลา และแจ้งให้นักเรียนได้รับทราบ

4. ดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ตามแผนการสอน
ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 แผน ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา หลังการใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1
2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผล

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายตามสมมติฐานดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา มีความเข้าใจคุณธรรม จริยธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น คุณธรรม จริยธรรม มีความเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรระยะสั้น คุณธรรม จริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของชลิกานต์ อาลิแอ (2550 : 80) ได้ทำการการวิจัย เรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสระบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสระบัว ปีการศึกษา 2550 จำนวน 28 คน ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 ชุด แบบสังเกตพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม แบบวัดพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม และ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบ t-test แบบไม่อิสระจากกัน (t – test dependent) ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมีประสิทธิภาพ 91.71/91.52 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนด (80/80) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจากการสังเกตของครู และนักเรียนประเมินตนเอง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมก่อนและหลังการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรระยะสั้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้การสอนจากรูปธรรมไปหานามธรรมโดยการใช้บุคคลเป็นตัวอย่าง เช่น สอนเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แทนที่จะอธิบายว่าความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คืออะไร ก็เล่าเรื่องกรณีศึกษาของบุคคลที่จะทำงานแล้วประสบผลสำเร็จในชีวิต บุคคลในนิทาน บุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่จริง หรือบุคคลที่มีคุณธรรม เป็นต้นแล้วจึงให้ผู้เรียนสรุปว่าเขาได้ดีเพราะความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ นอกจากนี้ยังใช้การสอนโดยจัดประสบการณ์ตรง เช่น ฝึกมารยาทต่างๆ โดยให้นักเรียนออกมาปฏิบัติ จึงส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์

2. ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า เนื้อหาของหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” มีความชัดเจน และเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิกานต์ อาลิแอ (2550 : 80) ได้ทำการการวิจัย เรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสระบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสระบัว ปีการศึกษา 2550 จำนวน 28 คน ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 8 ชุด แบบสังเกตพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม แบบวัดพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบ t-test แบบไม่อิสระจากกัน (t – test dependent) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับเพราะหลักสูตรเป็นส่วนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดที่บ่งชี้ว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงไร ควรได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในด้านใดและควรมีพัฒนาการทั้งในส่วนของร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างไร จึงส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

1.1 ครูผู้สอนที่จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น คุณธรรม จริยธรรม ควรเพิ่มเวลาในการทำโครงการแบบบันทึกความดี แบบบันทึกเหตุผลของคุณธรรมในแต่ละเรื่อง

1.2 การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ควรทำอย่างต่อเนื่อง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดีของสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระในครั้งต่อไป

2.2 ควรพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ด้านอื่นๆ เช่น ความกตัญญู กตเวที ความเสียสละ และความขยัน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยอาจใช้รูปแบบของบทเรียนสำเร็จรูป บทบาทสมมุติ หรือสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนกทิพย์ พัฒนาพัวพันธ์. (2541). สถิติอ้างอิงเพื่อการวิจัยทางการศึกษา. ภาควิชาประเมินผลและ
วิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กรมการศาสนา. (2543). แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข. กรุงเทพฯ: การ
ศาสนา.

กรมวิชาการ. (2541). กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ที่เน้นความมีวินัย
และความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ.

กรมวิชาการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: รัฐสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: รัฐสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รัฐสภาลาดพร้าว.

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2536). เอกสารประกอบการสอนเรื่องชุดการเรียนการสอน.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). การวัดและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย.
กรุงเทพฯ: รัฐสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). อิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546. (เอกสารสำเนา).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). ๘ คุณธรรมพื้นฐาน. (โปสเตอร์).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง.

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานและวิชา
การศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา कुमारักษ์ □. (2540). การสอนแบบบูรณาการ. ประชากรศึกษา. 2 : 18-13.

- กิตติศักดิ์ เพชรอาวุธ.(2550). **ศูนย์การเรียนรู้และชุดการสอน..ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา**
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. วารสารการศึกษา
ปฐมวัย, 5(3), 17-22.
- คณินันต์ ศรีบัวเอี่ยม. (2543). **การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชา
สังคม**. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 2.
- จันทราณี สงวนนาม. (2544). **เอกสารประกอบการเรียนวิชา 501813 การพัฒนาองค์การ**.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรภัทร์ บัวสุวรรณ. (2543). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการ
เรียนสตอรี่ไลน์ (STORYLINE) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ**.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร.หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
อลีนเพรส
- ฉลอง จะระ. (2547). **การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์**. การศึกษาค้นคว้า
แบบอิสระการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉันทนา มุติ. (2540). **การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูการสนับสนุนทางสังคมการ
บรรลุลงานตามขั้นพัฒนาการและพฤติกรรมพลเมืองดีของวัยรุ่นในภาคใต้**.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชมพันธุ์ ภูษธร ฌ อยุธยา. (2540). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข้าวทวารอากาศ
- ชมเชย ทองชุม. (2547). **การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนใน โรงเรียน
พัฒนาสามัคคี อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชลันดา สาสนหาญาดิ. (2540). **การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทาง
สังคม การบรรลุลงานตามขั้นพัฒนาการ และพฤติกรรมพลเมืองดี ของวัยรุ่นใน
ภาคเหนือ**.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะ
ศึกษาศาสตร์..มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ชาญชัย อินทรสุณานนท์. (มปป). **ศูนย์การเรียนรู้และชุดการสอน**. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เชคริฎอ อะหมัด สมะดี. (มปป). **อะมานะฮ์คืออะไร**. ชมรมศาสนศึกษา แผนกอิสลาม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล**. กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธำรง บัวศรี. (2542). **กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. วารสาร-วิชาการ, 3(5),
17-22.
- นงลักษณ์ หะยิมะสาและ. (2540). **ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พ.ศ.2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัด
ปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- นันทิพิทย์ รองเดช. (2549). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถทาง
สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม
ส่งเสริมพหุปัญญา**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษาบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2543). **การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาสังคม**.
เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 2.
- นิภา เพชรสม. (2542). **หลักสูตรและการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล**. โครงการตำราวิชาการ
ราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ. สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- บุญเกื้อ ควรวาเวช. (2542). **นวัตกรรมการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). **การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development**. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ปทุมวรรณ ทุมโยมา. (2553). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การสถานแปล
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี**. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประกาศี พรหมประกาย. (2550). **ทักษะการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ประกาศรี สืออำไพ. (2543). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปฏุล นันทวงศ์ และ ไพโรจน์ ค้างวิเศษ. (2543). **หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**.

สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา

พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2548). **ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และการ
จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัคประวีร์ บุญธรรมวิรัตน์. (2554). **การประเมินกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณธรรม โรงเรียนแม่ตืน**

วิทยา อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน (Evaluation of Moral Development Camp Activities,

Mae Tuen Wittaya School, Li District, Lamphun Province). การค้นคว้าอิสระ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภัทรา นิคมานนท์. (2540). **การประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.

เมธาวี อุดมธรรมานุภาพ, รัตนา ประเสริฐสม และเรียม ศรีทอง. (2544). **พฤติกรรมมนุษย์กับการ**

พัฒนาคน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ยรรยง ยรรยงเมธ. (2543). **เอกสารการสอนการวัดผลและการประเมินผลการศึกษาหลักสูตร**.

กรุงเทพฯ : เอกเพรสมิเดีย.

ยุทธนา อุทโร. (2541). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพเรื่องการสาน**

กระติบข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ

ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุค

พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุค

พับลิเคชั่นส์

ราศี ทองสวัสดิ์. (2542). **หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในเอกสารประกอบการอบรม**

ครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา. หน้า 1-9. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

ราศี ทองสวัสดิ์. (2542). **หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเอกสารประกอบการอบรม**

ครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ

รุจิรุ ภู่อาระ. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร:ตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บุคพอยท์

- โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา. (2550). หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. (ฉบับปรับปรุง 2550). นราธิวาส.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลทางการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ลำไย บัวพิทักษ์. (2542). การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกุดหลัง และโรงเรียนบ้านนาโพธิ์ จังหวัดวัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน : ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- วิณา วโรตมะวิชญ. (2535). การออกแบบการสอนอย่างมีระบบ. เชียงใหม่: ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญาการศึกษาคุชชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สังัด อุทรานันท์. (2551). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมจิต สวชนไพบูลย์. (2550). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบเครือข่ายสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2544). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2540). การคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์. ปรินญาบัณฑิต การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมพร ศรีรัตนกุล.(2545). สถิติและการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่ : แสงศิลป์.
- สราวุฒิ จันทรสมบัติ. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). ชุดฝึกอบรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). การวัดและประเมินผลสภาพแท้จริงของนักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ:อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักวิชาการ อิกมะฮ์. (2557). ความมีวินัย. [online] เข้าถึงได้จาก <http://www.higmah.net/>. ค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557.
- ลำลี รักสุทธิและคณะ. (2544). เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา
- สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. (2543). บทบาทของครูกับรูปแบบการสอนที่เปลี่ยนไป. วารสารวิชาการปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2543.
- สุนันทา..สุนทรประเสริฐ...(2547).. การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาเรียน. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2542). หน่วยการเรียนรู้แบบหัวเรื่อง ในสาหรณุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542. หน้า 338-343. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุปราณี ไกรวัตนุสสรณ์. (2541). การพัฒนาหลักสูตรพลเมืองศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากชุมชนสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. คุรุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สังคมศึกษาหน้าที่พลเมือง สาขาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2543). เรียนรู้สู่เครื่องมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์.

- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). **19 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. พิมพ์ลักษณ์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). **20 วิธีการจัดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์. ไสว พิกขาว. (2542). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- อรทัย มูลคำและคณะ. (2543). **Child Centre : การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : ดวงกลม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อาล-อิมรอน .(2014). **ความสามัคคี**. [online] เข้าถึงได้จาก <http://www.higmah.net/>. ค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557
- อาบีดิน พนมเพ็ง (2004). **สารานุกรมภาษาอาหรับ**. เข้าถึงได้จาก www.mureed.com/Fasion/ency/arab ค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557
- อนูวัติ คุณแก้ว. (2548). **หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา**. เอกสารสำเนา.
- อิสมาอีลลุดฟี จะปะกียา. (2555). **อะมานะฮ์ หน้าที่และความรับผิดชอบ**. มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา
- อัน-นีส้า. (2014). **ความเอื้อเฟื้อ**. [online] เข้าถึงได้จาก <http://www.higmah.net/>. ค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557
- อัมพร ชนะทอง. (2546). **การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพลับพลา จังหวัดจันทบุรี**. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนว) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัล-ฟุรกอน. (2557). **ความเอื้อเฟื้อ**. [online] เข้าถึงได้จาก <http://www.higmah.net/>. ค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557
- อำนาจ หวังญดา. (2548). **การพัฒนาดำเนินการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนด้านความมีสัมมาคารวะ โรงเรียนบ้านวังมนวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อิมามบุคอรีและมุสลิม. (2557). **ความรับผิดชอบ**. [online] เข้าถึงได้จาก <http://www.higmah.net/>. ค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557
- เอกรินทร์ สัมหาศาล. (2546). **กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา: แนวคิดสู่ปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุคพอยท์.

ภาษาอังกฤษ

Hopkins, C. (1985). **The competent manager**. New York: John Wiley

Oliva, P. F. (1992). **Developing the Curriculum**. 3rd ed. New York : Harper Collins, 1992

Saylor, J. Galen, William M. Alexander and Arthur J. Lewis. (1974). **Planning Curriculum for Schools**. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Saylor, J. Galen, William M. Alexander and Arthur J. Lewis. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. 4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Taba, Hillada. (1962). **Curriculum Development: Theory and practice**. New York: HarcourtBrace and world, Inc.

Tyler, Ralph W.(1989). **Basic Principles Curriculum and Instruction**. Chicago : The University of Chicago Press, 1971

Vivian, Ota Wang. (1995). "Curriculum Development and Cognitive Style : Cultural competency in Genetic counseling," **Dissertation Abstracts International**. 6 (7) : 2118-A ; December.

Wither, Sarah E. (2000). **Local Curriculum Development and Place – Based Education**. **Dissertation Abstracts International**. 61 (6) : 2176-A; December

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

สถิติที่ใช้ในการการันคว้าวอิสระ

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการันคว้าวอิสระ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรของ Rovinelli และ Hambleton (1978 อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 117) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนวณความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลัก ของเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 (Kuder-Richardson-20) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของข้อสอบ

k แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูก

q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิด

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าความถี่ (Frequency)

2.2 คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2.3 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (อ้างอิงในพ่องศรี วาณิชศุภวงศ์, 2546 :156)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนข้อมูล

2.4 คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) โดยใช้สูตร(อ้างอิงในพ่องศรี วาณิชศุภวงศ์, 2546: 160)

$$SD = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนผู้ข้อมูล

2.5 การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N-1}}}, df = N-1$$

ΣD แทน ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบหลังการใช้

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนการ
ทดสอบหลังการใช้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

ตารางที่ 6 ความเหมาะสมของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ข้อที่	คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
1.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	+1	0	+1	3	.60	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	+1	+1	0	3	.60	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19.	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
20.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
1.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 7 ความเหมาะสมของแบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนา
คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม
จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ด้านที่	คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
1.	+1	+1	0	3	.60	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	0	3	.60	ใช้ได้
5.	+1	+1	0	3	.60	ใช้ได้
6.	+1	+1	0	3	.60	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ
หลักสูตรระยะสั้น เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หลักสูตรระยะสั้น

เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลอียะวิทยา

1. เหตุผลความจำเป็นในการพัฒนา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ในหมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) มุ่งพัฒนาผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดของความรู้ ความเข้าใจ มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักเบื้องต้น ของแต่ละศาสนามีความเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่ดีของและทรัพย์สินอย่างประหยัด และคุ้มค่าทั้งของตนเองและส่วนรวมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย และค่านิยมที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2550 -2559 ที่ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อปฏิรูประบบการเรียนรู้โดยมุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ตามจุดประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีพื้นฐานความรู้ความสามารถ และทักษะพื้นฐานที่ดีและเข้มแข็ง พอที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัย และมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 3) สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ได้กล่าวว่า สาระของวิชาอัล-อักลา (จริยธรรม) เรียนรู้หลักปฏิบัติต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมที่บัญญัติไว้ใน อัล-กุรอาน และอัล-หะดีษ เรียนรู้มารยาทต่างๆ ตามแบบอย่างนบีมุฮัมมัด ที่อดลัดลอฮะด้วยอิละฮ์ลัม เพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อันนำไปสู่ความดีงามของตนเอง สังคม ชุมชน และประเทศชาติสืบไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 13) แต่ผลการศึกษาจากหลายหน่วยงานระบุใกล้เคียงกันว่า คุณภาพการศึกษาของไทยอยู่ในระดับน่าเป็นห่วง ความรู้ความสามารถของเด็กไทยโดยเฉลี่ยอ่อนลง โดยเฉพาะในด้านนิสัยใฝ่รู้ ความมีคุณธรรม จริยธรรม สิ่งที่น่าเป็นห่วงเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในชาติบ้านเมืองขณะนี้ มีใช้อยู่ที่คุณภาพทางด้านสติปัญญาหากแต่อยู่ที่คุณธรรม จริยธรรม

ของคนในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ ต่างดิ้นรนไขว่คว้า
 แก่งแย่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจเงิน อิทธิพล ตำแหน่งหน้าที่ เพื่อสนองกับความต้องการและ
 ความสำเร็จแห่งตน โดยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นธรรมในสังคม ไม่นำพาต่อคุณธรรม จริยธรรม ซึ่ง
 เกยยิดถือปฏิบัติต่อกันมาช้านาน การดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ดังจะเห็นได้จากข่าวสาร ทางสื่อมวลชน
 ต่างๆ เช่น ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหา
 อาชญากรรม และปัญหาในรัฐสภาผู้นำของชาติบ้านเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดภาพพฤติกรรมที่
 ไม่เหมาะสมแก่เยาวชนและสังคม ในทางด้านร่างกายและจิตใจได้ (สำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 2)

อย่างไรก็ดีรัฐบาลมีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชน อายุ 1-18 ปี ได้รับการพัฒนาที่
 สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานตามวัยและให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถ
 พื้นฐานในการคิดแก้ปัญหาปรับตัว และนำการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตมาใช้ในชีวิตได้
 อย่างเหมาะสมมีทักษะชีวิต ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมี
 ความเข้าใจ มีค่านิยมที่ถูกต้องตลอดจนมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ โดยส่งเสริมบทบาทของสถาบัน
 ต่างๆ ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยพัฒนา
 ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นโรงเรียนในฐานะเป็นสถาบัน
 ทางการศึกษา ถือเป็นหน้าที่หลักที่จะส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลด้านคุณธรรม
 จริยธรรมได้มากขึ้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดคุณธรรมพื้นฐานไว้ 8 ประการ
 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) คือ ความมีวินัย ความมีสติ ความกตัญญู ความเมตตา ความอดทน
 ความซื่อสัตย์ การประหยัด ความขยันและพึ่งตนเอง เพราะเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานในการ
 ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งในการพัฒนาเยาวชน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ
 สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่าน
 กระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนแล้ว ซึ่ง
 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการป้องกันและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับเยาวชนเป็นสิ่งที่สำคัญอีก
 ประการหนึ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 8) การเรียนการสอนและการปลูกฝังจริยธรรม นับว่า
 เป็นปัญหาที่สำคัญและกำลังได้รับความสนใจจากผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาดังที่ ลำไย บัวพิทักษ์ (2542
 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมลักษณะการดำรงชีวิตที่สลับซับซ้อนขึ้น การบีบคั้น
 ทางเศรษฐกิจและความชั่วร้ายของสภาพแวดล้อมที่ชักจูงใจให้บุคคลแสวงหาความสนุกสนาน
 ความบันเทิง ทำให้บุคคลตกเป็นทาสของสิ่งแวดล้อมห่อหุ้มความมีระเบียบทางจิตใจ มีความเห็นแก่
 ตัว ไม่คิดถึงผลกระทบต่อผู้อื่น สิ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ทำให้การอบรมสั่งสอนจริยธรรมด้วยวิธีการ
 แบบเดิมได้ผลน้อยลง นั่นเพราะครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสั่งสอน โดยครูเป็นผู้สวมบทบาทของผู้มี

อำนาจเด็ดขาดที่จะกำหนดว่าควรเรียนอะไร เรียนอย่างไรและครูเองยังประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดเทคนิคการสอนใหม่ๆ และการใช้สื่อ อุปกรณ์ วิธีสอนต่างๆ ที่จะพัฒนาจริยธรรมให้ประสบความสำเร็จ

โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ตำบลละหาร อำเภอยิ่งง จัหวัดนครราชสีมา เป็นโรงเรียนที่มีการเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงมัธยมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) และคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) เน้นความรู้ คู่คุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน นอกจากนี้โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม โดยได้กำหนดไว้ในหลักการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานที่ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา พ.ศ. 2550 ที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ 1) มีวินัย 2) มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น 3) มีความซื่อสัตย์ 4) มีความสามัคคี 5) มีความประหยัด จากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ปีการศึกษา 2550 - 2552 พบว่า ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับพอใช้ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายไว้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับพอใช้เช่นกัน

จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนที่จะต้องเร่งแก้ปัญหา ดังกล่าว ซึ่งสามารถดำเนินการได้ในหลายวิธี และวิธีหนึ่งที่ได้ผลในระยะสั้น คือ การจัดค่ายอบรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมขึ้น โดยการจัดค่ายที่ดีนั้นต้องมีหลักสูตรที่ชัดเจนเพื่อให้มีทิศทางในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้น

2. หลักการของหลักสูตร

- 2.1 เป็นหลักสูตรสำหรับปฏิบัติการเข้าค่าย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- 2.2 เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการฝึกปฏิบัติ

จริง

3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

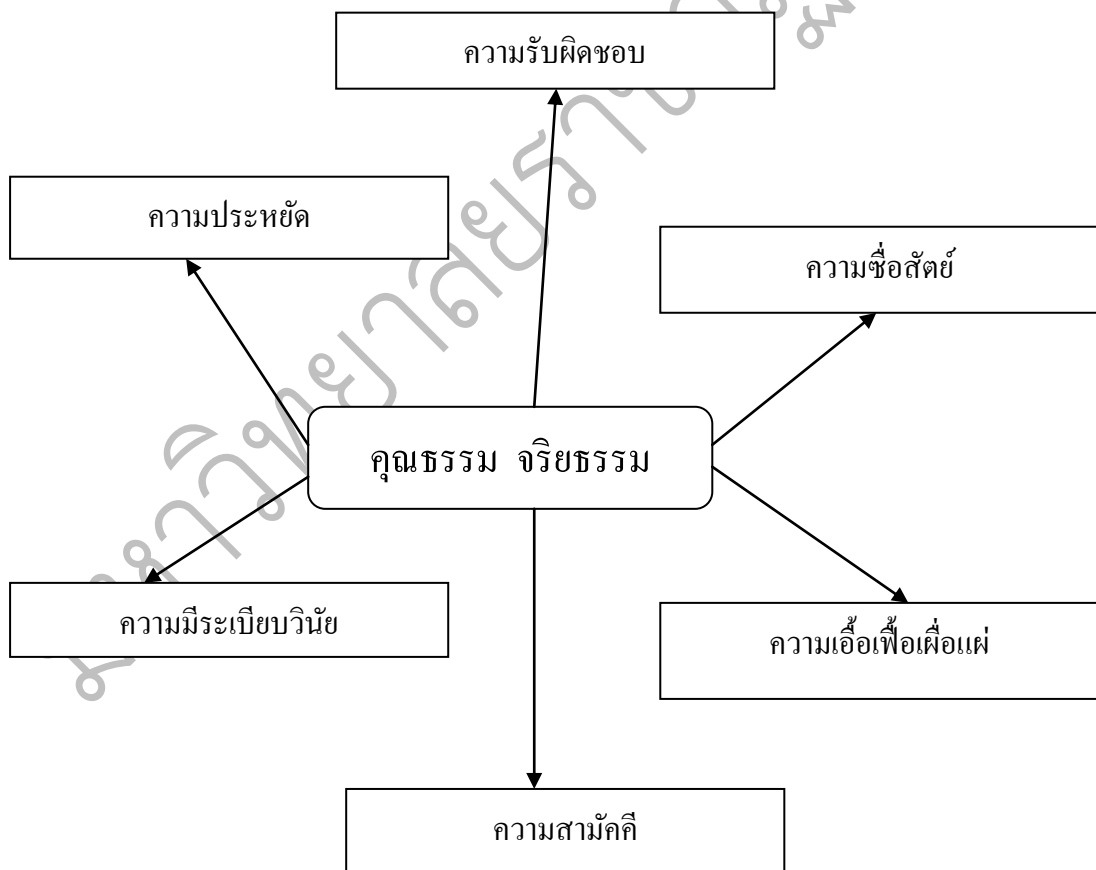
3.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมสำคัญ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย และความรับผิดชอบ

3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย และความรับผิดชอบ

3.3 เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย และความรับผิดชอบ

4. โครงสร้างของหลักสูตร

4.1 แผนผังทัศน์ของหลักสูตร

4.2 โครงสร้างเนื้อหาเวลาของหลักสูตร

ที่	เรื่อง	เวลาเรียน		รวม
		ภาคทฤษฎี	ภาคปฏิบัติ	
1	ความซื่อสัตย์	1	2	3
2	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	1	2	3
3	ความสามัคคี	1	2	3
4	ความมีระเบียบวินัย	1	2	3
5	ความประหยัด	1	2	3
6	ความรับผิดชอบ	1	2	3
รวม		6	12	18

5. คำอธิบายขอบเขตของเนื้อหา

เรื่องที่ 1 ความซื่อสัตย์

วิเคราะห์ อภิปราย ระดมความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต แสดงความรู้สึกรับรู้ต่อการกระทำที่แสดงความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์เปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ซื่อสัตย์สุจริต ฝึกปฏิบัติตนและเชิญชวนผู้อื่นให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์

เรื่องที่ 2 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

วิเคราะห์ อภิปราย ระดมความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แสดงความรู้สึกรับรู้ต่อการกระทำที่แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฝึกปฏิบัติตนและเชิญชวนผู้อื่นให้เป็นคนที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

เรื่องที่ 3 ความสามัคคี

วิเคราะห์ อภิปราย ระดมความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความสามัคคีลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความสามัคคีแสดงความรู้สึกรับรู้ต่อการกระทำที่แสดงความสามัคคีและไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความสามัคคีและขาดความสามัคคี ฝึกปฏิบัติตนและเชิญชวนผู้อื่นให้เป็นคนที่มีความสามัคคี

เรื่องที่ 4 ความมีระเบียบวินัย

วิเคราะห์ อภิปราย ระดมความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความมีระเบียบวินัย ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความมีระเบียบวินัย แสดงความรู้สึกต่อการกระทำที่แสดงความมีระเบียบวินัย และไม่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความมีระเบียบวินัยและความไม่มีระเบียบวินัย ฝึกปฏิบัติตนและเชิญชวนผู้อื่นให้เป็นคนที่มีความมีระเบียบวินัย

เรื่องที่ 5 ความประหยัด

วิเคราะห์ อภิปราย ระดมความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความประหยัดลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความประหยัดแสดงความรู้สึกต่อการกระทำที่แสดงความประหยัด และไม่ความประหยัด เปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความประหยัด และความไม่ประหยัดฝึกปฏิบัติตนและเชิญชวนผู้อื่นให้เป็นคนที่มีความประหยัด

เรื่องที่ 6 ความรับผิดชอบ

วิเคราะห์ อภิปราย ระดมความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความรับผิดชอบ ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบ แสดงความรู้สึกต่อการกระทำที่แสดงความรับผิดชอบและไม่ความความรับผิดชอบ เปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความรับผิดชอบและ ความไม่รับผิดชอบ ฝึกปฏิบัติตนและเชิญชวนผู้อื่นให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

6. แนวทางการจัดการเรียนรู้

จัดการเรียนรู้ตามหลักการและแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนี้ โดยอาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้โดยอาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

8. กำหนดการเข้าค่าย

วันที่/เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
วันที่ 1		
08.00-09.00 น	พิธีเปิดและบรรยายพิเศษ เรื่อง ความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา
09.00-12.00 น	ความซื่อสัตย์	ผู้วิจัยและคณะ
12.00-13.30 น	พักรับประทานอาหารกลางวันและละหมาด	
13.30-16.30 น	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	ผู้วิจัยและคณะ
วันที่ 2		
08.00-11.00 น	ความสามัคคี	ผู้วิจัยและคณะ
11.00-12.00 น	ความมีระเบียบวินัย	ผู้วิจัยและคณะ
12.00-13.30 น	พักรับประทานอาหารกลางวันและละหมาด	ผู้วิจัยและคณะ
13.30-15.30 น	ความมีระเบียบวินัย	ผู้วิจัยและคณะ
15.30-16.30 น	ทบทวนผลการเรียนรู้ของวันที่ 1 และ 2	ผู้วิจัยและคณะ
วันที่ 2		
08.00-11.00 น	ความประหยัด	ผู้วิจัยและคณะ
11.00-12.00 น	ความรับผิดชอบ	ผู้วิจัยและคณะ
12.00-13.30 น	พักรับประทานอาหารกลางวันและละหมาด	ผู้วิจัยและคณะ
13.30-15.30 น	ความรับผิดชอบ	ผู้วิจัยและคณะ
15.30-16.30 น	สรุปผลการเรียนรู้และพิธีปิด	-ผู้อำนวยการ โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา -ผู้วิจัยและคณะ

9. การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามหลักสูตร

9.1 การวัดและประเมินผล

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	วิธีการ	เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน
1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมสำคัญ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย และ ความรับผิดชอบ			
2. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย และ ความรับผิดชอบ			
3. เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย และ ความรับผิดชอบ			
รวม			30

9.2 เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 27-30 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดีมาก
คะแนน 25-26 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดี
คะแนน 23-24 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ปานกลาง
คะแนน 20-23 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	พอใช้
คะแนน ต่ำกว่า 20 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ต้องปรับปรุง

10. แผนการจัดการเรียนรู้ รายละเอียด ดังแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ความซื่อสัตย์

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การประพฤติดีทั้งกาย วาจา ใจ ไม่แสแสรงและไม่เอาเปรียบผู้อื่น ถือได้ว่าบุคคลนั้นมีความซื่อสัตย์สุจริต บุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตนอกจากจะเป็นที่เคารพนับถือของบุคคลทั่วไปแล้วยังเป็นบุคคลที่ประเทศชาติต้องการอีกด้วย คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะได้รับความสบายใจ ความภาคภูมิใจ ความไว้วางใจ ซึ่งเป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและวงศ์ตระกูล ทั้งยังทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเกิดความสงบสุขผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสัจจะ และความจริงใจ เป็นผู้ที่มีความมั่นใจ อนาคตในที่ทั้งปวงเป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น นำมาซึ่งความสุขต่อตนเองและสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. อธิบายความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตได้
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตได้
3. อธิบายความรู้สึกละอายใจของตนเองต่อการกระทำที่มีความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความซื่อสัตย์สุจริต และผลเสียที่เกิดจากความไม่ซื่อสัตย์สุจริตได้
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต
2. ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. การแสดงความรู้สึกละอายใจของตนเองต่อการกระทำด้วยความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์

4. ผลที่เกิดจากความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ซื่อสัตย์สุจริต
5. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สนทนากับนักเรียนเพื่อเป็นการแนะนำ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดความเป็นพลเมืองดี จำนวน 20 ข้อ

ครูเตรียมลูกอมมาแจกตามจำนวนของเด็กนักเรียนในชั้นเรียน แล้วนำไปวางไว้บนโต๊ะหน้าชั้นเรียน

ครูบอกให้นักเรียนมาหยิบลูกอมโดยที่ครูไม่ต้องบอกว่าจำนวนเท่าใด แต่บอกว่าต้องให้เพื่อนได้รับลูกอมโดยทั่วถึงกัน

ครูคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และจำนวนลูกอมบนโต๊ะว่าลูกอมบนโต๊ะหมดแล้ว และนักเรียนได้รับครบทุกคนหรือไม่

ขั้นสอน

1. ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียน เรื่องความซื่อสัตย์สุจริตให้นักเรียนได้ทราบ
2. ให้นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหา เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต
3. ครู-นักเรียนร่วมกันสนทนา วิเคราะห์ตามประเด็นดังนี้
 - 1) ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง อะไร
 - 2) ความซื่อสัตย์สุจริต มีลักษณะ
 - 3) พฤติกรรมของผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต

นักเรียนทำบัตรกิจกรรมให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม โดยร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่ม ตามหัวข้อที่กำหนดให้ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุปและนำไปใช้

นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตได้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงความจริงใจ ไม่คดโกง หลอกลวง หรือไม่เอาเปรียบผู้อื่น

การประพาศิตีทั้งกาย วาจา ใจ ไม่แสดแสร้งและไม่เอาเปรียบผู้อื่น ถือได้ว่าบุคคลนั้นมีความซื่อสัตย์สุจริต บุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตนอกจากจะเป็นที่เคารพนับถือของบุคคลทั่วไปแล้วยังเป็นบุคคลที่ประเทศชาติต้องการอีกด้วย คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะได้รับความสบายใจ

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรกิจกรรม
2. กรณีตัวอย่าง เรื่อง ความซื่อสัตย์
3. แบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดความเป็นพลเมืองดี จำนวน 20 ข้อ
4. แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

การวัดผลและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน
1. อธิบายความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
3. อธิบายความรู้สึทงตนเองต่อการกระทำที่มีความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความซื่อสัตย์สุจริต และผลเสียที่เกิดจากความไม่ซื่อสัตย์สุจริตได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต	ประเมินการปฏิบัติ	แบบประเมินพฤติกรรม	10
รวม			30

2. เกณฑ์การประเมินผล

- คะแนน 27-30 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ ดีมาก
- คะแนน 25-26 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ ดี

คะแนน 23-24 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ปานกลาง
คะแนน 20-23 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	พอใช้
คะแนน ต่ำกว่า 20 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ต้องปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยกาย วาจา ตลอดจนการให้เป็นวัตถุ สิ่งของ ไม่ใจแคบเห็นแก่ตัว เช่น การช่วยเหลือเพื่อน การแบ่งปันของในขณะเล่นและกิจกรรมต่างๆ การช่วยดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนมีความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

- อธิบายความสำคัญของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้
- บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้
- อธิบายความรู้สึกของตนเองต่อการกระทำที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และผลเสียที่เกิดจากความไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้
- ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สาระการเรียนรู้

- ความสำคัญของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2. ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
3. การแสดงความรู้สึกของตนเองต่อการกระทำด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4. ผลที่เกิดจากความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สนทนากับนักเรียนเพื่อเป็นการแนะนำ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องความเอื้อเฟื้อ แบ่งกลุ่มนักเรียน โดยการนับ 1-3 นักเรียนที่นับตรงเลขใดให้อยู่กลุ่มเดียวกันเป็น 3 กลุ่มให้นักเรียนเลือกประธานและรองประธานกลุ่ม เพื่อดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมเรื่องความเอื้อเฟื้อ โดยบทบาทหน้าที่ของนักเรียนมีดังนี้

1. ประธาน ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของกลุ่ม อ่านข้อมูลคำชี้แจงจากบัตรกิจกรรมให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติ

2. รองประธาน ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม

3. สมาชิก ทำหน้าที่นำเสนอความคิดเห็นอย่างหลากหลาย จากประเด็นในบัตรกิจกรรม

ขั้นสอน

สนทนากับนักเรียนดังนี้

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึงอะไร
2. ผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อควรมีลักษณะอย่างไร
3. เราฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีความเอื้อเฟื้อได้อย่างไร

ให้นักเรียนศึกษาบัตรกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ต้องตาและยาใจ โดยกรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม โดยร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเป็นมติของกลุ่ม ตามหัวข้อที่กำหนดให้ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุปและนำไปใช้

นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องความเอื้อเฟื้อได้ว่า การแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยกาย วาจา ตลอดจนการให้เป็นวัตถุ สิ่งของ ไม่ใจแคบ เห็นแก่ตัว เช่น การช่วยเหลือเพื่อน การแบ่งปันของในขณะที่เล่นและกิจกรรมต่างๆ การช่วยดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนมีความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอา

ใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

ครูประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องความเอื้อเฟื้อ

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ต้องตาและขาใจ
2. แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

การวัดผลและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน
1. อธิบายความสำคัญของความเอื้อเฟื้อเพื่อแม่ได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อเพื่อแม่ได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
3. อธิบายความรู้สึกลงใจของตนเองต่อการกระทำที่มีความเอื้อเฟื้อเพื่อแม่และไม่เอื้อเฟื้อเพื่อแม่	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความเอื้อเฟื้อเพื่อแม่และผลเสียที่เกิดจากความไม่เอื้อเฟื้อเพื่อแม่ได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความเอื้อเฟื้อเพื่อแม่	ประเมินการปฏิบัติ	แบบประเมินพฤติกรรม	10
รวม			30

2. เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 27-30 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ ดีมาก

คะแนน 25-26 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ ดี

คะแนน 23-24 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ปานกลาง
คะแนน 20-23 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	พอใช้
คะแนน ต่ำกว่า 20 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ต้องปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง ความสามัคคี

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความสามัคคี เป็นการแสดงออกถึงการร่วมแรงร่วมใจกัน ก่อให้เกิดความรัก ความกลมเกลียวซึ่งเป็นผลดีต่อหมู่คณะ ความสามัคคีต้องอาศัยความเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีระเบียบวินัยร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จ การขาดความสามัคคีเป็นการไม่ร่วมมือ ร่วมใจกันทำให้เกิดความแตกแยก สังคมขาดความสงบสุข

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. อธิบายความสำคัญของความสามัคคี ได้
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความสามัคคี ได้
3. อธิบายความรู้สึกละอายใจของตนเองต่อการกระทำที่มีความสามัคคี และ ไม่มีความสามัคคี
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความสามัคคี และผลเสียที่เกิดจากความไม่สามัคคี
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความสามัคคี

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของความสามัคคี
2. ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความสามัคคี
3. การแสดงความรู้สึกละอายใจของตนเองต่อการกระทำด้วยความสามัคคี และความไม่สามัคคี
4. ผลที่เกิดจากความสามัคคี และความไม่สามัคคี

5. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความสามัคคี

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลงสามัคคีชุมนุม ครูสนทนา ดูภาพจากหนังสือพิมพ์และซักถาม 3-4 คน ดังนี้

1. ความสามัคคีมีผลได้อย่างไร
 2. ผลเสียที่เกิดจากการแตกความสามัคคีในหมู่คณะ
- ครูร่วมสนทนากับนักเรียนถึงผลดีของการมีความสามัคคี

ขั้นสอน

ให้นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหา เรื่อง ความสามัคคี
ครู-นักเรียนร่วมกันสนทนา วิเคราะห์ตามประเด็นดังนี้

1. ความสามัคคีหมายถึง อะไร
2. ความสามัคคี มีกี่ประการ
3. ความสามัคคีมีผลได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

1. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายความเข้าใจว่า การอยู่ร่วมกัน ต้องพึ่งพาอาศัยกันและในการทำงานร่วมกันนั้น ย่อมจะมีปัญหา ถ้าทุกคนช่วยเหลือกัน รู้จักเสียสละ ให้อภัย เห็นอกเห็นใจกัน แล้วย่อมทำให้การทำงานสำเร็จและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
2. นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้จากการเรียน เรื่องความสามัคคี ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร และจะมีการประเมินการปฏิบัติความสามัคคีได้อย่างไร ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีมติตามความเห็นของนักเรียนส่วนใหญ่ กำหนดกติกาและการวัดผลการปฏิบัติ
3. ครูประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องความสามัคคี

สื่อการเรียนรู้

1. เกม “นกสร้างรัง”
2. ภาพการเล่นฟุตบอล
3. แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามัคคีที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

การวัดผลและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน
1. อธิบายความสำคัญของความสามัคคี ได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความสามัคคี ได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
3. อธิบายความรู้สึกของตนเองต่อการกระทำที่มีความสามัคคี และไม่สามัคคี	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความสามัคคี และผลเสียที่เกิดจากความไม่สามัคคี ได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความสามัคคี	ประเมินการปฏิบัติ	แบบประเมินพฤติกรรม	10
รวม			30

2. เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 27-30 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดีมาก
คะแนน 25-26 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดี
คะแนน 23-24 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ปานกลาง
คะแนน 20-23 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	พอใช้
คะแนน ต่ำกว่า 20 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ต้องปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง ความมีวินัย

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความมีระเบียบวินัยจะส่งผลให้การอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เกิดความสงบสุข บุคคลที่เพียบพร้อมต้องมีความมีวินัยในตนเอง และระเบียบวินัยทางสังคม กฎระเบียบ คำสั่งสอน กติกา ล้วนเป็นข้อควรปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขของการอยู่ร่วมกัน การประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยา มารยาทและกฎระเบียบต่าง ๆ นอกจากจะเกิดผลดีต่อตนเองแล้วยังส่งผลให้ส่วนรวมได้รับผลดีด้วย

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. อธิบายความสำคัญของความมีวินัยได้
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความมีวินัยได้
3. อธิบายความรู้สึกละอายใจของตนเองต่อการกระทำที่มีความมีวินัยและไม่มีความมีวินัย
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความสามัคคี และผลเสียที่เกิดจากความไม่มีความมีวินัย
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความมีวินัย

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของความมีวินัย
2. ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความมีวินัย
3. การแสดงความรู้สึกละอายใจของตนเองต่อการกระทำด้วยความมีวินัยและความไม่มีความมีวินัย
4. ผลที่เกิดจากความมีความมีวินัย และความไม่มีความมีวินัย
5. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความมีวินัย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนจับฉลากคนละ 1 ใบ และให้นักเรียนเปิดฉลากซึ่งเป็นชื่อสัตว์เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามชื่อสัตว์ที่ระบุในฉลาก แล้วให้นักเรียนแสดงท่าทางและร้องเสียงสัตว์ที่ได้ เพื่อรวมกลุ่มกันตามสัตว์แต่ละประเภท

ขั้นสอน

ครูให้นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่มีระเบียบวินัย และขาดระเบียบวินัย แล้วสนทนาซักถามตามประเด็นต่อไปนี้

1. รูปภาพของกลุ่มเป็นรูปภาพเกี่ยวกับอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
2. นักเรียนชอบ/ไม่ชอบ ภาพใดใน 2 ภาพ เพราะเหตุใด
3. จากรูปภาพแสดงถึงควมมีคุณธรรมและ ขาดคุณธรรมข้อใด

ครูและนักเรียน ร่วมกันสรุปถึงพฤติกรรม ของบุคคลในรูปภาพ ของแต่ละกลุ่มว่ารูปภาพใดแสดงถึงควมมีระเบียบวินัย และขาดระเบียบวินัย และให้นักเรียนยกตัวอย่างเพิ่มเติม

ขั้นสรุปและนำไปใช้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึง กฎ และกติกาต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมา เช่นการแข่งขันกีฬา ชนิดต่างๆ ก็เหมือนกับกฎระเบียบของห้องเรียน โรงเรียน และสังคมที่เราต้องปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความยุติธรรม และสงบสุข

ครูมอบหมายให้นักเรียนทำบันทึกการกระทำ เกี่ยวกับเรื่องควมมีวินัยที่นักเรียนได้ปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามข้อตกลง หรือกฎระเบียบของห้องเรียน โรงเรียน และสังคม เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ให้นักเรียนนำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

1. กิจกรรมใดบ้างที่นักเรียนปฏิบัติได้
2. ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อปฏิบัติได้

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรภาพ รูปภาพนักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารอย่างเป็นระเบียบ กับภาพนักเรียนที่แย่งกันซื้อของภาพทหาร ตำรวจ
2. แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านควมมีวินัยที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

การวัดผลและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน
1.อธิบายความสำคัญของความมีวินัยได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
2.บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความมีวินัยได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
3.อธิบายความรู้สึกรู้สึกของตนเองต่อการกระทำที่มีความมีวินัยและไม่มีวินัย	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
4.เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความมีวินัยและผลเสียที่เกิดจากความไม่มีวินัยได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
5.ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความมีวินัย	ประเมินการปฏิบัติ	แบบประเมินพฤติกรรม	10
รวม			30

2. เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 27-30 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดีมาก
คะแนน 25-26 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดี
คะแนน 23-24 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ปานกลาง
คะแนน 20-23 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	พอใช้
คะแนน ต่ำกว่า 20 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ต้องปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง ความประหยัด

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การประหยัดเป็นหนทางหนึ่งที่น่าสนใจไปสู่ความสำเร็จ การประหยัดมี 3 แนวทาง คือ การประหยัดทรัพย์ การประหยัดเวลา และการประหยัดกิริยา การประหยัดก่อประโยชน์ให้ผู้ปฏิบัติหลายประการ เช่น มีทรัพย์ ใช้โดยไม่ขัดสนเป็นรากฐานของชีวิตในอนาคตที่มั่นคงการรู้จักประหยัด โดยการใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น และเหมาะสมกับสภาพตนเองและครอบครัวรวมทั้งการรู้จักเก็บออม จะทำให้ชีวิตในอนาคตมีความมั่นคงและมีความสุข

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. อธิบายความสำคัญของความประหยัดได้
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความประหยัดได้
3. อธิบายความรู้สึกลงตนเองต่อการกระทำที่มีความประหยัดและไม่มีความประหยัด
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความประหยัดและผลเสียที่เกิดจากความไม่ประหยัด
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความประหยัด

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของความประหยัด
2. ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความประหยัด
3. การแสดงความรู้สึกลงตนเองต่อการกระทำด้วยความประหยัดและความไม่ประหยัด
4. ผลที่เกิดจากความประหยัดและความไม่ประหยัด
5. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความประหยัด

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สนทนากับนักเรียนเพื่อเป็นการแนะนำ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน เรื่องความประหยัด ให้นักเรียนจับฉลากชื่อดอกไม้คนละ 1 ชื่อ ใครได้ดอกไม้ชนิดเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน ได้แก่ กลุ่มดอกบัว ดอกมะลิ และกลุ่มดอกกุหลาบ โดยแบ่งนักเรียนได้ 3 กลุ่ม

ขั้นสอน

สนทนากับนักเรียนว่าการประหยัด มีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตมากน้อยแค่ไหน นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องการประหยัดว่าหมายถึงอะไร

นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากหัวข้อเรื่อง ความประหยัด ที่ครูกำหนดให้ เมื่อแต่ละกลุ่มได้หัวข้อเรื่อง ความประหยัดตามที่ครูกำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจในเรื่องที่กำหนดให้
2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายและหาแนวทางการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน
3. นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งบอกเหตุผลในการแก้ไขปัญหา

ขั้นสรุปและนำไปใช้

ให้นักเรียนวางแผนการใช้ชีวิตให้ประหยัดมากขึ้น โดยบันทึกกิจกรรมประจำวัน และระบุสิ่งที่ทำให้ประหยัดได้ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ให้นักเรียนอภิปราย และซักถามเพิ่มเติม แล้วกำหนดส่งผลงานในสัปดาห์ต่อไป

ครูประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องความประหยัด

สื่อการเรียนรู้

แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความประหยัดที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

การวัดผลและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน
1. อธิบายความสำคัญของความประหยัคได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความประหยัคได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
3. อธิบายความรู้สึท่ของตนเองต่อการกระทำที่มีความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความประหยัคและผลเสียที่เกิดจากความไม่ประหยัคได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความประหยัค	ประเมินการปฏิบัติ	แบบประเมินพฤติกรรม	10
รวม			30

2. เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 27-30 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดีมาก
คะแนน 25-26 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดี
คะแนน 23-24 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ปานกลาง
คะแนน 20-23 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	พอใช้
คะแนน ต่ำกว่า 20 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ต้องปรับปรุง

เวลา 2 ชั่วโมง

คนที่มีความรับผิดชอบต้องรู้จักหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จเรียบร้อยตามกำหนดเวลา รวมถึงต้องยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะถูกหรือผิดก็ตาม บุคคลเช่นนี้จะได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่นและเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

1. อธิบายความสำคัญของความรับผิดชอบได้
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบได้
3. อธิบายความรู้สึกรับผิดชอบของตนเองต่อการกระทำที่มีความรับผิดชอบและไม่มี ความรับผิดชอบ
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความประหมัดและผลเสียที่เกิดจากความรับผิดชอบ
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

1. ความสำคัญของความรับผิดชอบ
2. ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบ
3. การแสดงความรู้สึกรักของตนเองต่อการกระทำด้วยความรับผิดชอบและความไม่รับผิดชอบ
4. ผลที่เกิดจากความประหัดและความรับผิดชอบ
5. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สนทนากับนักเรียนเพื่อเป็นการแนะนำ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน เรื่องความรับผิดชอบ

ครูให้นักเรียนทุกคนในห้องจับคู่ และผลัดกันตรวจเล็บมือของเพื่อนว่ายาว และสกปรกบ้างหรือไม่ เมื่อนักเรียนทุกคนตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ละคนนั่งประจำที่ของตน

ครูสุ่มถามนักเรียนเป็นรายบุคคลประมาณ 3-5 คน ถึงผลการตรวจเล็บของเพื่อนว่ามีความสะอาดเรียบร้อยดีหรือไม่

1. ถ้านักเรียนรักษาความสะอาดตัดเล็บสั้น ครูยกย่องชมเชยนักเรียน
2. ถ้านักเรียนปล่อยเล็บยาวและสกปรก ครูบอกให้นักเรียนรีบไปทำความสะอาดตัดเล็บให้เรียบร้อยเมื่อกลับถึงบ้าน

สนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสาเหตุของการให้นักเรียนผลัดกันตรวจเล็บว่าการที่นักเรียนปล่อยให้เล็บยาวและสกปรกนั้นเป็นการไม่รับผิดชอบต่อตนเองซึ่งการไม่รับผิดชอบต่อตนเองจะทำให้เราไม่ประสบผลสำเร็จ

ขั้นสอน

ครูสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้เราจะเล่นเกมอย่างหนึ่ง ซึ่งจะต้องแข่งขันกันกลุ่มที่ชนะเลิศจะได้รับรางวัล และอธิบายวิธีเล่นและกติกาให้นักเรียนเข้าใจ

เมื่อการแข่งขันยุติลง มอบรางวัลให้กลุ่มที่ชนะเลิศ แล้วให้นักเรียนกลับไปนั่งประจำ

ครูนำการอภิปรายจากการเล่นเกม โดยใช้คำถามดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศในการแข่งขันของกลุ่มเป็นอย่างไรบ้าง
2. มีสมาชิกในกลุ่มที่ไม่ปฏิบัติตามกติกาหรือไม่
3. ระหว่างสมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือกันและมีความรับผิดชอบ และช่วยเหลือกลุ่มหรือไม่อย่างไร
4. รู้สึกอย่างไรที่กลุ่มตนเองเป็นฝ่ายชนะ/เป็นฝ่ายแพ้
5. รู้สึกอย่างไรที่เพื่อน ๆ ไม่มีความรับผิดชอบและไม่ช่วยเหลือกลุ่ม

สนทนาซักถามนักเรียนว่าความรับผิดชอบ หมายถึงอะไร และการที่เราเป็นนักเรียนเราควรที่ความรับผิดชอบในหน้าที่อย่างไรบ้างให้นักเรียนอภิปราย

ขั้นสรุปและนำไปใช้

ให้นักเรียนวางแผนเรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนโดยบันทึกกิจกรรมประจำวัน และระบุสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติได้ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ให้นักเรียนอภิปราย และซักถามเพิ่มเติม แล้วกำหนดส่งผลงานในสัปดาห์ต่อไป

ครูประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องความรับผิดชอบ

สื่อการเรียนรู้

แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

การวัดผลและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน
1. อธิบายความสำคัญของความรับผิดชอบสุจริตได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
2. บอกลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
3. อธิบายความรู้สึกรู้สึกของตนเองต่อการกระทำที่มีความรับผิดชอบและไม่รับผิดชอบ	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
4. เปรียบเทียบผลดีที่เกิดจากความรับผิดชอบสุจริต และผลเสียที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	5
5. ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ	ประเมินการปฏิบัติ	แบบประเมินพฤติกรรม	10
รวม			30

2. เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 27-30 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดีมาก
คะแนน 25-26 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ดี
คะแนน 23-24 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ปานกลาง
คะแนน 20-23 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	พอใช้
คะแนน ต่ำกว่า 20 หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ	ต้องปรับปรุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

11. แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม

11.1 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
ที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

รายการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน		
	3	2	1
ด้านความซื่อสัตย์ที่มีต่อตนเอง			
1. นักเรียนไม่ลอกการบ้านของเพื่อน แม้ว่าจะทำไม่ได้			
2. ไม่พูดโกหกเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน			
3. นักเรียนจะยืมของเพื่อนต้องบอกเพื่อนก่อนทุกครั้ง แม้เพื่อนๆ จะปฏิเสธก็ตาม			
ด้านความซื่อสัตย์ที่มีต่อผู้อื่น			
4. ไม่ขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น			
5. ไม่ทุจริตในการสอบ			
6. หากนักเรียนไปซื้อของ เมื่อได้รับเงินทอนเกินนักเรียนก็คืน			
ให้เจ้าของร้าน			
ด้านความซื่อสัตย์ที่มีต่อสังคม			
7. เมื่อพบเห็นสิ่งของที่มีมูลค่ามากหรือน้อยก็ตาม นำส่งคืนหรือตามหาเจ้าของ			
8. ไม่ลักขโมยสิ่งของที่ใช้โดยส่วนรวม			
9. ส่งคืนสิ่งของที่ยืมมาจากส่วนรวมทุกครั้ง			
10. ขอมรับผิดชอบเมื่อทำความเสียหายให้กับส่วนรวม			

เกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติเป็นประจำ

ให้น้ำหนักคะแนน 3

ปฏิบัติเป็นบ่อยครั้ง

ให้น้ำหนักคะแนน 2

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย

ให้น้ำหนักคะแนน 1

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

2.50 - 3.00

ดี

1.50 - 2.49

พอใช้

1.00 - 1.49

ปรับปรุง

11.2 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

รายการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน		
	3	2	1
ด้านความเอื้อเฟื้อที่มีต่อตนเอง			
1. บริจาคทรัพย์หรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน			
2. บำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน			
3. ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนแม้ไม่ใช่เวรของตน			
ด้านความเอื้อเฟื้อที่มีต่อผู้อื่น			
4. แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ			
5. ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน เมื่อเพื่อนไม่มีหรือลืมนำมา			
6. อธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนถาม			
ด้านความเอื้อเฟื้อที่มีต่อสังคม			
7. ไม่เมียนำของส่วนรวมมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว			
8. เต็มใจที่จะเก็บขยะทั้งในและนอกโรงเรียน			
9. บำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน			
10. บริจาคเงิน สิ่งของ เครื่องใช้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามกำลัง			

เกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติเป็นประจำ

ให้น้ำหนักคะแนน 3

ปฏิบัติเป็นบ่อยครั้ง

ให้น้ำหนักคะแนน 2

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย

ให้น้ำหนักคะแนน 1

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

2.50 - 3.00

ดี

1.50 - 2.49

พอใช้

1.00 - 1.49

ปรับปรุง

11.3 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามัคคี

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

รายการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน		
	3	2	1
ด้านความสามัคคีที่มีต่อตนเอง			
1. มีความสามัคคีในหมู่คณะ			
2. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ			
3. เมื่อมีการนัดหมายเพื่อพบปะ หรือประชุม เข้าไปตรงเวลาทุกครั้ง			
ด้านความสามัคคีที่มีต่อผู้อื่น			
4. ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น			
5. ช่วยเหลือครูและผู้อื่นในการทำงานต่างๆ เสมอ			
6. แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อน ช่วยเหลือผู้พิการต่างๆ โดยเต็มใจ			
ด้านความสามัคคีที่มีต่อสังคม			
7. ร่วมกันแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม			
8. ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน			
9. ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งใน โรงเรียนและชุมชน			
10. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชนด้วยความเต็มใจ			

เกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติเป็นประจำ

ให้น้ำหนักคะแนน 3

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ให้น้ำหนักคะแนน 2

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย

ให้น้ำหนักคะแนน 1

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

2.50 - 3.00

ดี

1.50 - 2.49

พอใช้

1.00 - 1.49

ปรับปรุง

11.4 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัย

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

รายการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน		
	3	2	1
ด้านความมีวินัยที่มีต่อตนเอง			
1. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน			
2. ส่งงานตามเวลาที่กำหนด			
3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีระเบียบวินัย			
ด้านความมีวินัยที่มีต่อผู้อื่น			
4. เมื่อพบคุณครูใน โรงเรียน หรือคุณครูจาก โรงเรียนอื่นนักเรียน จะทำ			
ความเคารพ แม้ว่าจะไม่เคยรู้จัก			
5. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตรงตามเวลาที่เหมาะสมทุกวัน			
6. เข้าแถวซื้ออาหาร หรือขนมทุกครั้ง			
ด้านความมีวินัยที่มีต่อสังคม			
7. ทิ้งเศษกระดาษหรือขยะลงในถังทุกครั้ง			
8. ไม่วิ่งเล่นและไม่ส่งเสียงดังในห้องเรียน			
9. เข้าแถวขึ้นรถโดยสารอย่างเป็นระเบียบ			
10. ทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว และ โรงเรียน			

เกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติเป็นประจำ

ให้น้ำหนักคะแนน 3

ปฏิบัติเป็นบ่อยครั้ง

ให้น้ำหนักคะแนน 2

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย

ให้น้ำหนักคะแนน 1

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

2.50 - 3.00

ดี

1.50 - 2.49

พอใช้

1.00 - 1.49

ปรับปรุง

11.5 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความประหยัด

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

รายการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน		
	3	2	1
ด้านความประหยัดที่มีต่อตนเอง			
1. กำหนดการใช้จ่ายอย่างมีระเบียบ			
2. ใช้จ่ายด้วยความรอบคอบ ซื้อแต่สิ่งที่จำเป็นต้องใช้			
3. ใช้สิ่งของที่มีอยู่ให้คุ้มค่า โดยไม่ซื้อใหม่หากยังไม่ชำรุดจนใช้การไม่ได้			
ด้านความประหยัดที่มีต่อผู้อื่น			
4. ช่วยผู้ปกครองประหยัดได้โดยการไม่จ่ายเงินที่ได้รับจากผู้ปกครองจนหมด แต่ละเหลือเก็บไว้บ้าง			
5. รู้จักถนอม เก็บรักษา ซ่อมแซมของใช้ ไม่ทิ้งขว้างให้เสียหาย			
6. ใช้สิ่งของที่ยืมผู้อื่นมาด้วยความระมัดระวัง อย่าให้เปลืองเกินความจำเป็น			
ด้านความประหยัดที่มีต่อสังคม			
7. เห็นไฟฟ้าหรือก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้จะเข้าไปปิดทันที			
8. ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน			
9. อนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม			
10. ใช้รถโดยสารแทนรถส่วนตัว เพื่อช่วยชาติประหยัดน้ำมัน			

เกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติเป็นประจำ

ให้น้ำหนักคะแนน 3

ปฏิบัติเป็นบ่อยครั้ง

ให้น้ำหนักคะแนน 2

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย

ให้น้ำหนักคะแนน 1

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

2.50 - 3.00

ดี

1.50 - 2.49

พอใช้

1.00 - 1.49

ปรับปรุง

11.6 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

รายการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน		
	3	2	1
ด้านความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง			
1. มาโรงเรียนสม่ำเสมอ ไม่ขาดเรียน			
2. มีความขยันและตั้งใจเรียนหนังสือ			
3. เป็นผู้ที่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์			
ด้านความรับผิดชอบที่มีต่อผู้อื่น			
4. เมื่อนักเรียนทำผิดระเบียบหรือทำของส่วนรวมเสียหายนักเรียนกล้าที่จะรับความจริง			
5. เสียสละในส่วนแบ่งของตนที่ได้รับมาให้กับผู้ที่ขาดแคลนและมีความจำเป็นกว่า			
6. นักเรียนรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบต่อครอบครัว			
ด้านความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม			
7. เสียสละในส่วนแบ่งของตนที่ได้รับมาให้กับผู้ที่ขาดแคลนและมีความจำเป็นกว่า			
8. ทำการบ้านและงานอื่นที่มอบหมายให้เสร็จเรียบร้อย อยู่เสมอ			
9. เมื่อทราบว่าทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนเสียหาย นักเรียนจะแจ้งให้คุณครูทราบทุกครั้ง			
10. มีความกระตือรือร้นในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชน			

เกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติเป็นประจำ

ให้น้ำหนักคะแนน 3

ปฏิบัติเป็นบ่อยครั้ง

ให้น้ำหนักคะแนน 2

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย

ให้น้ำหนักคะแนน 1

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

2.50 - 3.00

ดี

1.50 - 2.49

พอใช้

1.00 - 1.49

ปรับปรุง

**12. แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียนตามหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา**

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบประเภทเลือกตอบ มีจำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ใช้เวลา 45 นาที
2. การตอบให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว จากตัวเลือก ก ข ค หรือ ง แล้วทำเครื่องหมาย x ลงใน () ของกระดาษคำตอบให้ตรงกับตัวเลือกที่ต้องการ
3. นักเรียนห้ามขีดเขียนเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบทดสอบนี้
4. หลังจากทำเสร็จหรือหมดเวลาแล้ว ให้ส่งแบบทดสอบฉบับนี้คืนคุณครูด้วย

1. ใครปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

- ก. อานนท์พูดโกหกเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน
- ข. สมเจตต์จะยืมของเพื่อนทุกครั้ง
- ค. อารีย์ไม่ลอกการบ้านของเพื่อน แม้ว่าจะทำไม่ได้
- ง. ธวัชชัยไม่ใช้เหตุผลในการตัดสินปัญหา

2. หน้าที่ของสมาชิกในสังคมที่ต้องทำทุกคน คืออะไร

- ก. สวดมนต์ ไหว้พระ
- ข. การเข้าวัดทุกวันพระ
- ค. เรียนให้จบปริญญาตรี
- ง. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

3. ผู้ใดทำถูกต้อง

- ก. หน้อยเล่นเกมทั้งวัน
- ข. นิศชอบเถียงคุณยาย
- ค. มั่นกวาดบ้านช่วยแม่
- ง. นายกราบเท้าผู้ใหญ่โดยไม่มีเหตุผล

4. ใครควรเป็นหัวหน้าห้องที่ดี

- ก. สมหมายให้ขนมเพื่อนๆ
- ข. สมฤทัยเป็นผู้หญิงที่เรียบร้อย
- ค. สมชายให้เงินเพื่อนเพื่อให้เขาเลือกสมชาย
- ง. สมปองช่วยคุณครูยกของและแก้ปัญหาให้เพื่อนๆ

5. ใครเป็นพลเมืองดี

- ก. อามินเดินเตะฝุ่น
- ข. อามิเนาะกวาดขยะข้างถนน
- ค. จำเดินเตะกระป๋องไม่เอาไปทิ้ง
- ง. เจนเก็บเงินได้เอาไปแจ้งตำรวจ

6. ใครทำให้พ่อแม่มีความสุข

- ก. ญานิดั้งใจเรียน
- ข. สมทรงเก็บขยะไปเผา
- ค. ยาใจกวาดบ้านให้พ่อแม่
- ง. สมศรีเก็บเงินมาจ่ายค่าบ้าน

7. “ความซื่อสัตย์” มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. ใจดี
- ข. นิสัยดี
- ค. อารมณ์ดี
- ง. ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง

8. ผู้ใดเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์

- ก. อามาลให้เพื่อนยืมเงิน
- ข. อาลีฟเอาข้าวให้แมวกิน
- ค. อาลีดาพบกระเป๋าเงิน
- ง. อารินา ยืมเงินเพื่อนแล้วคืนตามสัญญา

9. บุคคลใดต่อไปนี้มีชีวิตมากที่สุด

- ก. นุรีกวาดขยะแล้วไปกองหน้าบ้านผู้อื่น
- ข. เกษรให้เพื่อนลอกการบ้าน
- ค. ปัทมาทำการบ้านวิชาอื่นในคาบเรียน
- ง. มั่นนาซึ่มของแและส่งคืนกลับให้ทันที

10. ใครปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดีในด้านความประหยัด

- ก. ต้องตาไปหาหมอที่คิดค่ารักษาสูง
- ข. บุญชูไปซื้อของที่ตลาดทุกวัน
- ค. ยาใจชอบซื้อของราคาสูงถึงแม้ว่าไม่มีคุณภาพ
- ง. พิกุลวางแผนการใช้จ่ายเงินว่าจะใช้และเก็บเท่าไร

11. ในยุคนี้อะไรๆ มันก็แพง ดังนั้นนักเรียนควรปฏิบัติตามข้อใด

- ก. มีระเบียบวินัย
- ข. ประหยัด
- ค. มีความซื่อสัตย์สุจริต
- ง. ความสามัคคี

12. ป้อมกับอาลีเป็นคนที่ซื่อสัตย์และตรงต่อเวลา แล้วจะได้รับผลอย่างไร

- ก. ได้รับความเชื่อถือและเจริญก้าวหน้า
- ข. ได้รับรางวัล
- ค. เรียนเก่ง
- ง. ได้คะแนน

13. ในฐานะที่เป็นนักเรียน ควรปฏิบัติอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

- ก. ช่วยแม่ทำงานบ้าน
- ข. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- ค. ช่วยพ่อแม่เลี้ยงน้อง
- ง. ช่วยสอนการบ้านให้เพื่อน

14. ความรับผิดชอบ มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. มีความรักงาน
- ข. ขยันตรงไปตรงมา
- ค. ทำงานอยู่ในความดูแลของตน
- ง. ยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไป

15. อามาลตื่นละหมาดซุบฮี และแปรงฟันอาบน้ำไปโรงเรียน โดยที่พ่อแม่ไม่ต้องว่ากล่าว แสดงว่า อามาลมีลักษณะนิสัยอย่างไร

- ก. ขยันอดทน
- ข. มีจิตสาธารณะ
- ค. เอื้อเฟื้อแบ่งปัน
- ง. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง

16. คนที่ขาดระเบียบวินัย ไม่มีความกตัญญู จะมีผลอย่างไร

- ก. ไม่มีใครรักใครชอบ
- ข. ได้รับคำยกย่อง
- ค. เป็นคนกล้าหาญ
- ง. มีคนรักใคร่และยกย่องสรรเสริญ

17. คนที่มีระเบียบ มีความกตัญญู จะได้รับผลอย่างไร

- ก. เป็นที่รังเกียจ
- ข. เป็นคนกล้าหาญ
- ค. มีคนรักใคร่และยกย่องสรรเสริญ
- ง. ไม่มีใครรักใครชอบ

18. ถ้าเรามีเสื้อผ้าที่ไม่ใช่แล้ว ควรทำอย่างไร

- ก. นำไปทิ้ง
- ข. นำไปขาย
- ค. เก็บไว้ทำผ้าชีว่
- ง. นำไปบริจาคคนยากจน

19. การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะต้องไม่มีข้อใด

- ก. ความเสียสละ
- ข. ความเห็นแก่ตัว
- ค. ความรับผิดชอบ
- ง. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

20. มูหัมมัดจะไม่ทิ้งขยะในห้องเรียน จะตั้งใจเรียนและไม่เล่นขณะเรียน แสดงว่ามูหัมมัดเป็นคนอย่างไร

- ก. มีระเบียบวินัย
- ข. ขยัน
- ค. ซื่อสัตย์สุจริต
- ง. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

13. เฉลย แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ตามหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัลฮิยะวิทยา

1. ค	11. ข
2. ง	12. ก
3. ค	13. ข
4. ง	14. ง
5. ง	15. ง
6. ก	16. ข
7. ง	17. ค
8. ง	18. ง
9. ง	19. ข
10. ง	20. ก

14. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหลักสูตรระยะสั้น
“คุณธรรม จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและง่าย					
2. เนื้อหาของหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ชัดเจนและเข้าใจง่าย					
3. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้					
4. ครูสอนตรงตามเนื้อหา และเวลาที่กำหนด					
5. การเรียนด้วยหลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” เป็นวิธีการเรียนที่น่าสนใจ					
6. ครูให้การศึกษาด้านวิชาการและการพัฒนานักเรียนได้เหมาะสม					
7. ประสิทธิภาพการสอนของครูโดยรวม					
8. ห้องเรียนมีอุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้					
9. วิธีการสอนกระตุ้นการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา					
10. การใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม					
11. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” ช่วยให้มีประสบการณ์กับการเรียนรู้					
12. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้					
13. หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม” สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้					
14. ระบบการวัดและประเมินผล โปร่งใส ๙ ได้ตามเวลา					
15. การเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					

ภาคผนวก ง

ความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ตารางที่ 8 แสดงความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการพัฒนา
คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม
จริยธรรม” โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)		ค่าอำนาจจำแนก (r)		สรุปผลการพิจารณา
	ค่าที่ได้	การแปลผล	ค่าที่ได้	การแปลผล	
1	0.50	ปานกลาง	0.50	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
2	0.56	ปานกลาง	0.61	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
3	0.46	ปานกลาง	0.79	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
4	0.59	ปานกลาง	0.54	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
5	0.43	ปานกลาง	0.68	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
6	0.59	ปานกลาง	0.59	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
7	0.50	ปานกลาง	0.50	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
8	0.43	ปานกลาง	0.30	ดี	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
9	0.59	ปานกลาง	0.70	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
10	0.65	ปานกลาง	0.52	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
11	0.56	ปานกลาง	0.50	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
12	0.40	ปานกลาง	0.50	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
13	0.53	ปานกลาง	0.72	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
14	0.31	ปานกลาง	0.48	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
15	0.59	ปานกลาง	0.40	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
16	0.56	ปานกลาง	0.54	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
17	0.53	ปานกลาง	0.43	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
18	0.71	ค่อนข้างง่าย	0.37	ดี	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
19	0.96	ค่อนข้างง่าย	0.30	ดี	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย
20	0.53	ปานกลาง	0.40	ดีมาก	ใช้ได้/ เลือกใช้สำหรับวิจัย

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น “คุณธรรม จริยธรรม”

โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ทั้งฉบับเท่ากับ .806

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ก

รายชื่อหน่วยงานที่ทดสอบเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	จังหวัด	จำนวนผู้ให้ข้อมูล
1.	โรงเรียนสมานมิตรวิทยา	โขง	นครราชสีมา	30

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทำการค้นคว้าอิสระ

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	จังหวัด	จำนวนผู้ให้ข้อมูล
1.	โรงเรียนอัลอียะวิทยา	ยี่งอ	นราธิวาส	20

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายมะยูดี คีอรัมะ

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
 สถาบัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
 สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

2. นายชุลกีฟลี มามะ

วุฒิการศึกษา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา
 สถาบัน มหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์
 ตำแหน่ง อาจารย์
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

3. นายนิอัปดุลรอมัน มุหะ

วุฒิการศึกษา ศิษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
 สถาบัน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช
 ตำแหน่ง ครู กศ.1
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านบริจา อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ-นามสกุล	นายอัศุลเถาะ มะลา
วัน เดือน ปีเกิด	28 กันยายน 2526
ที่อยู่ปัจจุบัน	22/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบุษบาระ อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส
ประวัติการศึกษา	-หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาภาษาอาหรับ) มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา -หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา
ประสบการณ์การทำงานในอดีต	ครูโรงเรียนเอกชน อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	สัมพันธ์ชุมชนอัลอียะวิทยา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส